

COVID-19 Pandemisinden Algılanan Ciddiyet Düzeyinin Boş Zaman Faaliyetlerine Katılım, Algılanan Boş Zaman Memnuniyeti ve Öznel İyi Oluş Üzerindeki Koşullu Etkilerinin Tespiti

Mutlu Yüksel Avçılar¹

Mehmet Fatih Açar²

Bahar Karaca³

COVID-19 Pandemisinden Algılanan Ciddiyet Düzeyinin Boş Zaman Faaliyetlerine Katılım, Algılanan Boş Zaman Memnuniyeti ve Öznel İyi Oluş Üzerindeki Koşullu Etkilerinin Tespiti	The Investigation of the Conditional Effects of the Perceived Severity of COVID-19 Pandemic on Leisure Time Activities, Leisure Time Satisfaction, and Subjective Well-Being
Öz Bu çalışmanın amacı, bireylerin boş zaman faaliyetlerine katılım düzeylerinin, boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet aracılığıyla öznel iyi oluşlarına etkisinin ve bu ilişkilerde COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyinin düzenleyici rolünün incelenmesidir. Analiz için gerekli olan veriler, kolayda örnekleme yöntemi ile Türkiye'nin çeşitli illerinde çalışan 405 bireyden çevrimiçi anket yöntemi ile elde edilmiştir. Araştırma kapsamında geliştirilen hipotezler regresyon analizi, aracı etki analizi ve koşullu süreç analiziyle test edilmiştir. Aracı etki analizi sonucuna göre, boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet değişkeninin aracı rolü tespit edilmiştir. Koşullu etki analizi sonucunda ise COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyinin araştırmanın kavramsal modelinde yer alan değişkenler arasındaki doğrudan ve dolaylı ilişkiler üzerinde koşullu etkisinin bulunduğu belirlenmiştir.	Abstract The purpose of this study is to investigate how engagement in leisure time activities influences subjective well-being via perceived leisure satisfaction, as well as the moderating role of perceived severity of COVID-19 in these associations. The data for the analysis were collected using a convenience sampling method from 405 people working in various areas of Turkey via an online survey. Regression analysis, mediating effect analysis, and conditional process analysis were used to examine the hypotheses. The mediation analysis result reveals that leisure time satisfaction plays a mediating role in the relationship between leisure time activities' participation level and subjective well-being. The results of the conditional process analysis demonstrate that the perceived severity of COVID-19 has a conditional influence on the direct and indirect relations between the variables in the conceptual model of the research.
Anahtar Kelimeler: Boş Zaman Faaliyetlerine Katılım Düzeyi, Boş Zaman Faaliyetlerinden Algılanan Memnuniyet, Öznel İyi Oluş, COVID-19'dan Algılanan Ciddiyet, Process Model 59	Keywords: Leisure Participation Level, Leisure Satisfaction, Subjective Well-Being, Perceived Severity of COVID-19, Process Model 59
JEL Kodları: M31, M10	JEL Codes: M31 , M10

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı	Bu çalışma 07/10/2020 tarih ve 2020/34/6 sayılı Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etiği Kurulu Onay Belgesi ile bilimsel araştırma ve yayın etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.
Yazarların Makaleye Olan Katkıları	Yazar 1'in makaleye katkısı %50, Yazar 2'nin makaleye katkısı %40 ve Yazar 3'ün makaleye katkısı %10 dur.
Çıkar Beyanı	Yazarlar açısından ya da üçüncü taraflar açısından çalışmadan kaynaklı çıkar çatışması bulunmamaktadır.

¹ Doç. Dr., Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, İİBF, Yönetim Bilişim Sistemleri, myukselavcilar@osmaniye.edu.tr

² Arş. Gör. Dr., Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, mfatihacar@osmaniye.edu.tr

³ B&B Consultancy and Coaching, baharkaraca@gmail.com

1. Giriş

Günümüz toplumunda insanlar ev işleri, çocuk bakımı veya herhangi bir işte ücret karşılığında çalışma gibi hayatın devamını sağlayan çok sayıda yükümlülüğü yerine getirmektedir (Sterling vd., 2020: 470). Günlük hayatın yorucu temposu karşısında bireyler bu yükümlülüklerin baskısından kurtulmak, rahatlamak ve kendilerini yenilemek için boş zaman faaliyetleri gerçekleştirmeye yönelmektedir (Eskiler vd., 2019: 16; Doğaner ve Balcı, 2018: 132). Boş zaman faaliyetleri gerçekleştirmek, sosyal teması ve özgüveni artırarak (Sterling vd., 2020: 470) stresi, depresyonu ve yalnızlığı azaltmaya yardımcı olmaktadır (Li vd., 2019: 5). Bunun yanında, bireyler boş zaman faaliyetlerine katıldıklarında günlük görevlerine yeniden hazır olabilmekte ve görevleri daha kolay benimseyebilmektedir (Sterling vd., 2020: 470). Bu anlamda, boş zaman faaliyetleri bireysel yaşamla iş hayatı arasında bir denge kurarak bireylerin yaşam kalitesini artırabilmektedir (Li vd., 2019: 5). Genel olarak, boş zaman faaliyetlerinin bireylerin yaşamlarında dinamik bir rol oynadığı ve bireylerin bu faaliyetlerden algıladıkları memnuniyetin sosyal uyum, zihinsel sağlık ve genel mutluluk hisleriyle ilişkili olduğu kabul edilmektedir (Beard ve Ragheb, 1980: 21).

Dünya genelinde, 2019 senesi Aralık ayının başlarında insan etkileşimi yoluyla bulaşan ve ölümle sonuçlanabilen, oldukça bulaşıcı, şiddetli akut solunum hastalığı olan COVID-19 salgını ortaya çıkmıştır (Bond vd., 2021: 70; Alsalhe vd., 2020: 1). Hastalığın hızlı bir şekilde yayılarak ölümlere neden olması ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi ilan edilmesi, bireylerin kendileri ve çevresindekilerin sağlıklarıyla ilgili büyük bir tehlike algılamalarına ve korku duymalarına neden olmuştur (Alsalhe vd., 2020: 1). COVID-19 ile ilgili algılanan bu korku ve tehdit bireylerin olumsuz duygu ve davranışlara sahip olmasına neden olmuş ve iyi oluşlarını olumsuz yönde etkilemiştir (Li vd., 2020: 3). Yapılan çalışmalarda COVID-19'un bireyler arasında stres, anksiyete, depresyon (Tan vd. 2020; Morse vd. 2021), uykusuzluk (Li vd., 2020), travma sonrası stres bozukluğu semptomları (Chew vd., 2020) ve intihar düşüncesi (Hao vd., 2020) gibi psikolojik sorunlar doğurabileceği tespit edilmiştir.

Diğer taraftan, pandemi sürecinde boş zaman faaliyetleri gerçekleştirmenin olumsuz psikolojik etkileri azaltmada önemli rol oynadığı belirtilmektedir (Zhang vd. 2020; Alsalhe vd. 2020; Rodríguez-Rey vd. 2020). Salgın sürecinde başta Dünya Sağlık Örgütü olmak üzere birçok önde gelen sağlık kuruluşu COVID-19 ruh sağlığı destek stratejileri kapsamında hobilere ve boş zaman faaliyetlerine zaman ayırmanın önemini vurgulamışlardır (Morse vd., 2021: 2). Öte yandan, literatürde COVID-19 süresince, COVID-19'un algılanan ciddiyeti ve gerçekleştirilen boş zaman faaliyetleri arasındaki ilişkinin ağırlıklı fiziksel aktiviteler ve fiziksel sağlık algısı üzerinde yoğunlaştığı belirlenmiştir (Wright vd., 2021; Zhang vd., 2020; Alsalhe vd., 2020). Salgın sürecinde farklı nitelikteki boş zaman faaliyetlerine katılmanın potansiyel psikolojik faydalarının tespitine yönelik sınırlı sayıda araştırma yapıldığı belirtilmiştir (Morse vd., 2021: 2). Söz konusu çalışmalarda genel olarak COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyinin stres, depresyon, anksiyete gibi öznel iyi oluş değişkenleri üzerindeki etkileri incelenmiştir (Mo vd., 2021; Yang vd., 2021; Li vd., 2020). Ayrıca, geçmişte boş zaman faaliyetlerinin öznel iyi oluş üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik kapsamlı çalışmalar yapılmış olmasına rağmen (Ryu ve Heo, 2018; Menard vd., 2017; Lee vd., 2017; Ku vd., 2016; Leversen vd., 2012; Adams vd., 2011) boş zaman faaliyetleri ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkide boş zaman faaliyeti memnuniyetinin ne şekilde bir aracılık rolü oynadığını belirlemeye yönelik az sayıda çalışmaya rastlanmıştır (Tian vd., 2020; Chang vd., 2019; Kuykendall vd., 2015). Ayrıca, COVID-19'dan

algılanan ciddiyet değişkeninin söz konusu belirtilen ilişkiler ağı üzerinde düzenleyici etkilerinin bulunup bulunmadığına yönelik bir araştırmanın olmadığı tespit edilmiştir.

Bu kapsamda çalışmanın iki amacı bulunmaktadır. Çalışmanın birinci amacı, boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin algılanan boş zaman memnuniyeti aracılığıyla öznel iyi oluş üzerindeki etkisini tespit etmektir. Çalışmanın ikinci amacı ise bu ilişkilerde COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyinin düzenleyici etkisini belirlemektir. Araştırma sürecinde, çalışmanın amaçları doğrultusunda iki adet araştırma sorusu geliştirilmiştir. Araştırma sorularından birincisi, (i) Boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi algılanan boş zaman memnuniyeti yoluyla öznel iyi oluşu etkiler mi?, araştırma sorularından ikincisi ise (ii) COVID-19'dan algılanan ciddiyetin bu ilişkiler üzerindeki düzenleyici rolü nedir? şeklindedir.

Çalışmanın ilerleyen bölümlerinde boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi, boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet, öznel iyi oluş ve COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi değişkenlerine ilişki kavramsal çerçeve ve araştırma hipotezleri sunulmuştur. Sonraki bölümde, araştırma yöntemi ve araştırma bulgularına yer verilmiştir. Çalışmanın son bölümde ise sonuç, öneriler ve araştırma kısıtları yer almaktadır.

2. Boş Zaman Faaliyetlerine Katılım Düzeyi

Günümüzde çalışma hayatının yoğunluğu ve günlük yaşamdaki diğer zorunlu faaliyetler dolayısıyla boş zaman, hayatın önemli bir kısmını temsil etmektedir (Eskiler vd., 2019: 16). Boş zaman kavramı bireylerin çalışma zamanından ve günlük işleyiş için temel gereksinimlerinin karşılanması sürecinden arta kalan zaman bölümü olarak tanımlanmaktadır (Siry vd., 2017: 207). Bir başka ifadeyle, boş zaman, bireylerin ücretli işte çalıştıkları zaman, ev işleri, çocuk bakımı gibi günlük olarak yapmak zorunda oldukları işleri gerçekleştirdikleri zaman ve uyumak, yemek yemek gibi kişisel ihtiyaçlarını karşıladıkları zaman dışında kalan zaman dilimini ifade etmektedir (Spinney ve Millward, 2011: 133).

Bireylerin boş zamanlarında yapma veya yapmama konusunda seçim hakkına sahip oldukları aktiviteler boş zaman faaliyetleri olarak adlandırılmaktadır. Bu kapsamda, bireyler boş zamanlarında hangi faaliyetleri gerçekleştirecekleri ve ne dereceye kadar gerçekleştirecekleri konusunda özgürdür (Beard ve Ragheb, 1980: 24). Suto (1998: 274)'ya göre boş zaman faaliyetleri, gerçekleştirenlere içsel ödüller sunmakta ve hayatlarını zenginleştirmeleri için öznel deneyimler sağlamaktadır. Boş zaman faaliyetleri gerçekleştirildiğinde kazanılan öznel deneyimler rahatlama, keyif alma, sosyal bağlantı kurma, kendini ifade etme ve heyecan gibi olumlu ruh hallerini temsil etmektedir (Chen, 2020: 18). Beard ve Ragheb (1980: 24)'e göre boş zaman faaliyetleri aktif ve pasif olarak gerçekleştirilebilmektedir. Aktif boş zaman faaliyetleri koşu yapmak, golf veya tenis oynamak gibi fiziksel efor gerektiren aktiviteleri ifade ederken, pasif boş zaman faaliyetleri müzik dinlemek, kitap okuma veya dışarıda yemek yemek gibi fiziksel efor gerektirmeyen aktiviteleri temsil etmektedir (Kim vd., 2019: 47).

Literatürde boş zaman faaliyetleri çeşitli şekillerde sınıflandırılmaktadır. Ragheb (1980) yaptığı çalışmada boş zaman faaliyetlerini kitlesel medya aktiviteleri (televizyon izleme, gazete okuma vb.), sosyal aktiviteler (arkadaş ziyaretleri, partiye katılma vb.), açık hava aktiviteleri (piknik yapma, balığa gitme), spor aktiviteleri (tribünde maç izleme, fitness yapma), kültürel aktiviteler (konsere gitme, müzeye gitme) ve hobiler (resim yapma, ağaç işleriyle uğraşma) olmak üzere altı kategoriye ayırmıştır. Bir başka çalışmada Chun vd. (2012) boş zaman faaliyetlerini açık hava aktiviteleri, fiziksel aktiviteler (spor yapma, fitness yapma), hobiler ve

ev içi aktiviteleri, kültürel aktiviteler ve eğlence, ev merkezli sosyal aktiviteler (arkadaşlarla evde veya dışarda zaman geçirme) ve kentsel aktiviteler (toplum kuruluşlarının faaliyetlerinde gönüllü olma) olmak üzere altı sınıfta incelemiştir. Son olarak, Menard vd. (2017) boş zaman faaliyetlerini fiziksel faaliyetler, sosyal faaliyetler ve düşük çabalı faaliyetler (televizyon izleme, kitap okuma vb.) olmak üzere üç grupta incelemiştir.

Newman vd. (2014)'e göre boş zaman faaliyetlerine katılım eylemi yapısal ve öznel nitelikleri açısından ölçülebilmektedir. Yapısal yaklaşıma göre, bireylerin boş zaman faaliyetlerine katılımı zaman miktarı, çeşitliliği veya sıklığı olarak değerlendirilmektedir (Kuykendall vd., 2015: 365). Örneğin, arkadaşlarla ya da aileyle geçen zamanın uzunluğu gibi faaliyeti gerçekleştirirken geçirilen süre, faaliyete katılma eyleminin zaman açısından değerlendirilmesini temsil etmektedir. Buna ek olarak, boş zaman faaliyetine katılma eylemi, iki adet film izlemek gibi gerçekleştirilen aktivitenin miktarı göz önüne alınarak da değerlendirilebilmektedir (Newman vd. 2014: 559). Boş zaman faaliyetlerinin yapısal yönlerinin bilgilendirici olmasına rağmen psikolojik açıdan eksik olduğu kabul edilmektedir. Örneğin, egzersiz yapmayı bazı bireyler boş zaman faaliyeti olarak değerlendirirken bazı bireyler bunu gereksiz bir eylem olarak görebilmektedirler. Bu nedenle boş zaman faaliyetlerine katılımın bireylerin öznel duygularını ölçerek değerlendirilmesi gerekmektedir (Newman vd. 2014: 560). Öznel yaklaşım ise bireylerin kendilerini boş zaman faaliyeti gerçekleştiriyor olarak algılayıp algılamadıklarını temsil etmektedir (Kuykendall vd., 2015: 365). Boş zaman faaliyetlerinin öznel yönleri bir zaman birimine bağlı olmadan faaliyetlerin ne sıklıkta yapıldığını içermektedir. Örneğin, araştırmalarda katılımcılara boş zaman etkinliklerini ne ölçüde gerçekleştirdikleri sorulmakta, katılımcılar da boş zaman faaliyetlerinin öznel olarak neye benzediğine karar vererek gerçekleştirme sıklıklarına göre derecelendirme yapmaktadır (Newman vd. 2014: 560).

Bu bilgilerden hareketle boş zaman faaliyetlerine katılım kavramı hem yapısal hem de öznel bakış açısına göre boş zaman faaliyetlerine katılımın düzeyi olarak kavramsallaştırılmaktadır (Kuykendall vd., 2015: 365). Bu noktada boş zaman faaliyetlerine katılım kavramı boş zaman faaliyeti memnuniyetinden ayrılmaktadır (Newman vd. 2014: 560). Boş zaman faaliyetlerine katılım yapısal veya öznel olarak tanımlanan boş zaman faaliyetlerine katılımın zamanını miktarını, çeşitliliğini veya sıklığını yansıtırken, boş zaman faaliyeti memnuniyeti bireyin aktiviteden ne kadar tatmin olduğunu veya zevk aldığını yansıtmaktadır (Kuykendall vd., 2015: 365).

Boş zaman faaliyetlerine katılım, birey mutluluğunun ve öznel iyi oluşun en önemli belirleyicilerinden biridir (Kuykendall vd., 2018: 1). Bugün, yüzyıllarca süren sosyokültürel değişikliklere rağmen psikoloji, sosyoloji, turizm yönetimi gibi çok çeşitli disiplinlerde, boş zaman faaliyetlerinin bireylerin iyi oluşları için anahtar bir rol oynadığına inanılmaktadır (Kuykendall vd., 2015: 364; Morse vd., 2021: 2). Yapılan çalışmalarda boş zaman faaliyetlerine katılımın ruh sağlığı ile güçlü bir şekilde ilişkili olduğu ve kişinin iyi oluşu üzerinde önemli düzeyde etkisinin olduğu belirtilmektedir (Ryu ve Heo, 2018; Menard vd., 2017; Lee vd., 2017; Ku vd., 2016; Leversen vd., 2012; Adams vd., 2011).

Ryu ve Heo (2018) yaşlı yetişkinler üzerinde belirli boş zaman aktiviteleri ile sağlık algısı, yaşam memnuniyeti ve optimizm gibi öznel iyi oluş değişkenleri arasındaki ilişkileri incelemiştir. Araştırma sonucunda ev merkezli aktiviteler ve sosyal aktiviteler ile tüm iyi oluş değişkenleri arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu saptanmıştır. Menard vd. (2017) mesai sonrası sosyal, fiziksel ve düşük çaba gerektiren boş zaman faaliyetlerine ayrılan zaman ile

uyumadan önceki öznel iyi oluş hali arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Araştırma sonunda, fiziksel ve sosyal aktivitelere daha fazla zaman harcayanların uyumadan önce daha iyi bir ruh haline sahip oldukları belirlenmiştir. Düşük çaba gerektiren aktivitelere daha fazla zaman ayrıldığında ise pozitif duyguların azaldığı tespit edilmiştir. Lee vd. (2017) Güney Kore, Çin ve Japonya’da ergenler arasında tercih edilen boş zaman faaliyeti türü ile psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Araştırma sonucunda her üç ülkede de aktif boş zaman faaliyetlerine katılım ile öznel iyi oluş arasında ilişki olduğu tespit edilmiştir. Ku vd. (2016) fiziksel aktivite türleri ve hareketsiz gerçekleştirilen aktivite türleri ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Yetmiş yaş ve üzeri katılımcılar üzerinde yapılan araştırmanın sonucunda yürüyüş yapma, bahçe işleriyle uğraşma, toplu egzersiz yapma, televizyon izleme, sohbet etme ve okuma aktiviteleri ile öznel iyi oluş arasında anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Öte yandan tek başına egzersiz yapma, radyo dinleme ve satranç oynama aktiviteleri ile öznel iyi oluş arasında bir ilişki bulunamamıştır.

Konuyla ilgili yapılan çalışmaların bulgularından hareketle boş zaman faaliyetlerine katılımın öznel iyi oluş üzerinde etkili olabileceği öngörülmektedir. Buna göre çalışmanın hipotezlerinden ilki “boş zaman faaliyetlerine katılımın öznel iyi oluş üzerinde etkili olduğu” yönündendir.

H1: Boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi öznel iyi oluşu anlamlı bir şekilde etkilemektedir.

3. Boş Zaman Faaliyetlerinden Algılanan Memnuniyet Değişkeninin Aracı Etkisi

Bireyler gerçekleştirmeyi seçtikleri boş zaman faaliyetlerine yönelik olumlu duygular algıladıklarında, gerçekleştirdikleri faaliyetlerle ilgili memnuniyet duymaktadırlar (Liu ve Yu, 2015: 162). Boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet kavramı, bireylerin boş zaman faaliyetlerine katılmasının bir sonucu olarak oluşan veya ortaya çıkan olumlu duygu ve algılar olarak tanımlanmaktadır. Boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet, bireylerin geçmişte katıldıkları boş zaman faaliyeti deneyimleriyle ilgili hâlihazırda duydukları memnun olma derecesini temsil etmektedir. Bu olumlu memnuniyet duygusu bireyin hissettiği ihtiyaçlarının karşılanmasından kaynaklanmaktadır (Beard ve Ragheb, 1980: 22).

Beard ve Ragheb (1980) boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet kavramını psikolojik, eğitimsel, sosyal, rahatlama, fizyolojik ve estetik olmak üzere altı boyutla açıklamıştır. Psikolojik memnuniyet boş zaman faaliyetinden elde edilen özgürlük duygusu, keyif alma, katılım ve entelektüel meydan okuma gibi psikolojik faydaları temsil etmektedir. Eğitimsel memnuniyet, bireylerin entelektüel anlamda ya da kendileri veya başkaları hakkında bilgi edinmeden duyulan memnuniyeti ifade etmektedir. Sosyal memnuniyet, başka insanlarla ilişki kurmaktan duyulan memnuniyetle ilişkilidir. Rahatlama boyutu, yaşamın stresinden ve gerginliğinden uzaklaşabilmeyi temsil etmektedir. Fizyolojik memnuniyet, fiziksel zindeliği, sağlıklı kalmayı, kilo kontrolü gibi fiziksel faydalardan duyulan memnuniyeti içermektedir. Son olarak estetik memnuniyet ise bireylerin boş zaman faaliyetlerini geçirdikleri alanları hoş, ilginç, güzel ve genel olarak iyi tasarlanmış olarak görmelerinden duydukları memnuniyeti ifade etmektedir (Beard ve Ragheb, 1980: 26).

Boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet, gerçekleştirilen boş zaman faaliyetlerinin kalitesinin değerlendirilmesi anlamına gelmektedir (Zhang ve Zhu, 2018: 281). Bu bağlamda, gerçekleştirilen boş zaman faaliyetlerinin, gerçekleştirilme sıklığı, süresi ve türü gibi nitelikleri ile boş zaman faaliyeti memnuniyeti arasında ilişki olduğu kabul edilmektedir (Newman vd. 2014: 560). Bu bağlamda literatürde, gerçekleştirilen boş zaman faaliyetlerinin türü (Tian vd., 2020; Kim vd. 2019; Liu ve Yu, 2015; Shin ve You, 2013) ve gerçekleştirme sıklığı (Walker vd. 2011; Zhang ve Zhu, 2018; Ragheb ve Griffith, 1982) ile boş zaman faaliyeti memnuniyeti arasındaki ilişkilerin test edildiği çalışmalar incelenmiştir.

Kim vd. (2019) boş zaman faaliyeti türü ile boş zaman faaliyeti memnuniyeti arasındaki ilişkileri araştırmıştır. Üniversite öğrencileri üzerine yapılan araştırma sonucunda aktif boş zaman faaliyetlerine katılım ile boş zaman faaliyeti memnuniyeti arasında orta derecede bir ilişki olduğu tespit edilirken, pasif boş zaman faaliyetlerine katılım ile boş zaman faaliyeti memnuniyeti arasında zayıf bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Zhang ve Zhu (2018) çalışan kadınların boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyleri ile boş zaman faaliyetlerinden algıladıkları memnuniyet düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırma sonucunda boş zaman faaliyetlerine katılım ve boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Liu ve Yu (2015) ciddi ve ciddi olmayan boş zaman faaliyetleri ile boş zaman faaliyeti memnuniyeti arasındaki ilişkileri araştırmışlardır. Araştırmada ciddi boş zaman faaliyetleri, bireylerin özel bir beceri, bilgi veya deneyim edinme amacıyla önemli ve ilginç buldukları alanlarda katıldıkları aktiviteler olarak adlandırılmıştır. Araştırma sonucunda, ciddi boş zaman faaliyeti katılımcılarının, genel boş zaman faaliyeti memnuniyetinin ciddi olmayan boş zaman faaliyeti katılımcılarına göre daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. İki grup arasındaki bu farkın bütün boş zaman memnuniyeti boyutlarında (psikolojik, eğitimsel, sosyal, rahatlama, fizyolojik, estetik) görüldüğü belirlenmiştir.

Shin ve You (2013) yaptıkları araştırmada gerçekleştirilen boş zaman faaliyeti türünün boş zaman memnuniyetine etkisini cinsiyet açısından incelemişlerdir. Araştırmacılar boş zaman faaliyetlerini aktif, pasif ve sosyal olmak üzere üç gruba ayırmışlardır. Araştırma sonucunda erkeklerde yalnızca aktif boş zaman faaliyetlerinin boş zaman faaliyeti memnuniyeti üzerinde etkili olduğu ve bu etkinin pozitif yönde olduğu belirlenmiştir. Kadınlarda ise aktif boş zaman faaliyetlerinin boş zaman faaliyeti memnuniyetini pozitif yönlü olarak, sosyal ve pasif boş zaman faaliyetlerinin negatif yönlü olarak etkilediği tespit edilmiştir. Araştırmada her iki cinsiyet için de boş zaman faaliyeti memnuniyetinin boş zaman faaliyeti katılımı ve iyi oluş arasında anlamlı aracı rol oynadığı belirtilmiştir.

Walker vd. (2011) boş zaman faaliyetlerine katılımın boş zaman faaliyetinden algılanan memnuniyet düzeyi üzerindeki etkisini araştırdıkları çalışmada; katılımcılara, bahis, egzersiz, gönüllü olma, açık hava faaliyetleri, dinlenme, spor yapma, spor etkinliklerine katılma, oyun oynama, seyahat etme, sosyal aktivitelerde bulunma, artistik/yaratıcı aktivitelerde bulunma, medya aktivitelerinde bulunma faaliyetlerinde oluşan 12 farklı boş zaman aktivitesini gerçekleştirme düzeylerini ve memnuniyet düzeylerini sormuşlardır. Çalışmada, söz konusu boş zaman faaliyetlerini gerçekleştirme düzeyinin en yüksek olduğu kategorinin kitap okuma, müzik dinleme ve televizyon izleme gibi faaliyetleri içeren medya aktiviteleri olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda, boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin boş zaman faaliyet memnuniyeti üzerinde etkili olduğu belirtilmiştir.

Ragheb ve Griffith (1982) boş zaman faaliyetlerine katılım ile boş zaman faaliyeti memnuniyeti arasındaki karşılıklı ilişkileri test etmişlerdir. Katılımcılara kitle iletişim araçları, okuma, sosyal etkinlikler, açık hava etkinlikleri, spor etkinlikleri, seyircili sporlar, kültürel etkinlikler, hobiler kategorilerindeki boş zaman faaliyetlerini gerçekleştirme düzeyleri ve memnuniyetleri sorulmuştur. Araştırma sonunda boş zaman faaliyetlerine katılım sıklığı arttıkça boş zamandan algılanan memnuniyet düzeyinin de arttığı tespit edilmiştir.

Konuyla ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin, boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyetin öncülü olarak kavramsallaştırıldığını söylemek mümkündür (Zhang ve Zhu, 2018; Walker vd. 2011; Ragheb ve Griffith, 1982). Öte yandan, yapılan çalışmalar incelendiğinde, boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyetin de bireylerin öznel iyi oluşları üzerinde etkili olduğu kabul edilmektedir (Tian vd., 2020; Chang vd., 2019; Ito vd., 2017; Kaya, 2016; Kuykendall vd., 2015). Bir başka ifadeyle, bireylerin boş zaman faaliyetine katılım düzeyleri boş zaman faaliyeti memnuniyetlerini, boş zaman faaliyeti memnuniyetleri de öznel iyi oluşlarını etkileyebilmektedir (Kuykendall, 2015: 367).

Öznel iyi oluş, birey tarafından algılanan genel bir yaşam doyumunu veya genel olarak iyi olma halini ifade etmektedir (Li vd., 2019: 5). İyi oluş kavramı bireyin hayatıyla tatmin edici ve üretken bir şekilde meşgul olabilmesi ve bireyin fiziksel, bilişsel, sosyal ve duygusal olarak potansiyelinin tamamını gerçekleştirebilmesi durumu olarak adlandırılmaktadır (Carruthers ve Hood, 2007: 280). Bireylerin iyi oluş durumları nesnel veya öznel olarak değerlendirilebilmektedir. Nesnel iyi oluş durumu toplumsal düzeyde ele alınarak bir topluluğun diğer topluluklara kıyasla refah düzeyi açısından ne durumda olduğunu içermektedir. Öznel iyi oluş durumu ise bireylerin yaşamlarını nasıl algıladıkları ve nasıl değerlendikleri hakkındaki kişisel deneyimlere dayalı bilgileri temsil etmektedir (Kekäläinen, 2019: 17).

Öznel iyi oluş kavramı, bireylerin duygusal tepkilerini, iş ve ev hayatı gibi yaşam bölümleriyle ilgili memnuniyetlerini ve yaşam memnuniyetlerine dayalı genel yargıları içermektedir (Walker ve Ito, 2017: 175). Buna göre, bireylerin duygusal tepkileri, yaşadıkları olumlu (heyecan, rahatlama) veya olumsuz (sıkılma, öfkelenme) duyguları temsil etmektedir. Yaşam bölümlerindeki memnuniyet bireylerin iş yaşamında, aile hayatında ve boş zaman aktivitelerinde duydukları memnuniyet düzeyini yansıtmaktadır. Yaşam memnuniyetine dayalı genel yargılar ise bireylerin genel olarak yaşamlarından (güvenlik, başarılı olma vb.) duydukları memnuniyetle ilgilidir (Walker ve Kono, 2018: 37). Öznel iyi oluş bu üç bileşenin bir araya gelmesi ile oluşan kalıcı veya uzun vadeli duygusal durum olarak ifade edilmektedir (Sirgy vd., 2017: 207). Bu yüzden öznel iyi oluş kavramı mutluluğa göre daha kapsayıcı bir kavram olarak kabul edilmektedir (Ito vd., 2017: 187).

Öznel iyi oluş, genel olarak fiziksel, sosyal, duygusal ve ruhsal boyutları içeren bütünsel ve çok boyutlu bir olgu olarak tanımlanmaktadır (Verma, 2017: 937). Ku vd. (2008) yaptıkları çalışmada öznel iyi oluşu fiziksel, psikolojik, gelişimsel, materyal, ruhsal, çevresel ve sosyal olmak üzere altı boyutla açıklamışlardır. Fiziksel iyi oluş hastalıklardan arınmış, güçlü, sağlıklı ve enerjik bir yaşam tarzını, psikolojik iyi oluş bilişsel işlevin ne ölçüde korunduğunu ve günlük hayatta zihinsel olarak ne ölçüde olumlu hissedildiğini, gelişimsel iyi oluş, bireyin kendini ne ölçüde geliştirebildiği ve ne ölçüde kendine bakabildiğini, materyal iyi oluş, finansal açıdan ne ölçüde rahat bir yaşam sürdüüğünü, ruhsal iyi oluş bireyin hayatı anlamlandırma düzeyini, çevresel iyi oluş, bireyin siyasi durumdan, kamu hizmetlerinden, yaşam ortamından ve boş

zaman faaliyetlerinden duydukları memnuniyet düzeyini, sosyal iyi oluş, bireyin aile, arkadaş ve toplumdaki diğer kişilerle olan ilişkilerinden duydukları memnuniyet düzeyini temsil etmektedir. Bir başka çalışmada Ito vd. (2017), Beard ve Ragheb (1980)'in boş zaman faaliyeti memnuniyeti ölçeğini öznel iyi oluşa uyarlayarak öznel iyi oluşu psikolojik, eğitimsel, sosyal, rahatlama, psikolojik ve estetik iyi oluş boyutlarıyla test etmişlerdir.

Sirgy vd. (2017) öznel iyi oluşun alt boyutlarından biri olan boş zaman iyi oluşuna odaklanmışlardır. Araştırmacılar boş zaman iyi oluşunu, temel ihtiyaçların karşılanmasından doğan iyi oluş ve gelişme ihtiyacının karşılanmasından doğan iyi oluş olmak üzere iki başlık altında incelemişlerdir. Araştırmacılar boş zaman iyi oluşu bağlamında temel ihtiyaçların karşılanmasından doğan faydaları, güvenlik faydaları (güvenlik bilinci kazanma), sağlık açısından faydalar (fiziksel ve psikolojik olarak sağlıklı olma), ekonomik faydalar (ekonomik değerlendirme yeteneği kazanma vb.), duysal faydalar (fiziksel duyarları geliştirme yeteneği kazanma vb.), kaçış faydaları (iş stresinden kaçma vb.) ve heyecan arama faydaları (rekabet edebilme vb.) boyutlarıyla açıklamışlardır. Gelişme ihtiyaçlarının karşılanmasından doğan faydaları ise sembolik faydalar (sosyal kabul vb.), güzellik ve estetikle ilgili faydalar (etkinliğin estetik olarak hoş görünmesi vb.), ahlaki faydalar (maç bileti gelirinin sosyal yardım kuruluşlarına bağışlanması vb.), yetenek geliştirme faydaları (bir alanda el becerisi kazanma vb.), sosyal ilişki kurma faydaları (yeni insanlarla tanışma vb.), farklı görünme faydaları (nadir bir sporu yapan kişi olma vb.) boyutlarıyla tanımlamışlardır. Sonuç olarak araştırmada, öznel iyi oluş ile boş zaman faaliyetleri arasında, boş zaman faaliyetlerinden elde edilen faydalar aracılığıyla teorik bir ilişki kurulmuştur.

Tian vd. (2020) ciddi boş zaman faaliyetlerine katılım ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkiyi ve boş zaman faaliyeti memnuniyetinin aracılık etkisini incelemişlerdir. Kadın maraton koşucuları üzerinde yapılan araştırmada ciddi boş zaman faaliyetlerine katılımın boş zaman faaliyeti memnuniyeti aracılığıyla öznel iyi oluşu etkilediği belirlenmiştir. Chang vd. (2019) orta yaşlı Çinlilerin gerçekleştirdikleri boş zaman faaliyeti türü ile öznel iyi oluş ve depresyon algısı arasındaki ilişkide boş zaman faaliyeti memnuniyetinin rolünü araştırmışlardır. Araştırmacılar boş zaman faaliyeti türlerini kapalı mekandaki kültürel aktiviteler, kapalı mekandaki gündelik aktiviteler, doğa aktiviteleri ve açık hava aktiviteleri olmak üzere dört boyutla incelemişlerdir. Araştırma sonucunda doğa aktiviteleri ve açık hava aktivitelerinin öznel iyi oluş ve depresyon üzerindeki etkisinde boş zaman faaliyeti memnuniyetinin aracılık rolü oynadığını belirlemişlerdir.

Ito vd. (2017) yaptıkları çalışmada; Kanadalı, Çinli ve Japonyalı üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyeti memnuniyeti türlerinin öznel iyi oluş türlerini etkileyip etkilemediğini incelemişlerdir. Araştırmada, öznel iyi oluş, kişisel mutluluk, aile mutluluğu, yaşam standardı, kişisel sağlık, başarılı olma, kişisel ilişkiler, kişisel güvenlik, toplum bağlılığı, gelecek garantisi ve maneviyat boyutlarıyla test edilmiştir. Araştırma sonunda, boş zaman faaliyeti memnuniyetinin genel öznel iyi oluşu üç ülkede de pozitif yönde etkilediği tespit edilmiştir. Ancak araştırmada, boş zaman faaliyeti memnuniyeti türlerinin öznel iyi oluş türleri üzerindeki etkileri ülkeden ülkeye farklılık göstermiştir. Örneğin, estetik memnuniyet Japonya ve Kanada'da başarılı olmayı anlamlı bir şekilde etkilerken, Çin'de etkilememiştir.

Kaya (2016) üniversite öğrencilerinin boş zaman faaliyeti memnuniyet düzeyinin öznel iyi oluşun belirleyicilerinden biri olan mutluluk düzeyi üzerindeki etkisini araştırmıştır. Araştırma eğitimsel memnuniyet, rahatlama, fiziksel memnuniyet ve estetik memnuniyet boyutları arasında cinsiyet açısından anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Bunun yanında boş zaman faaliyeti memnuniyetinin tüm boyutlarının mutluluk üzerinde etkili olduğunu saptamıştır. Kuykendall vd. (2015) yaptıkları meta analiz çalışmasında boş zaman faaliyetlerine katılımın öznel iyi oluş üzerindeki etkisinde boş zaman faaliyeti memnuniyetinin aracılık rolünü incelemişlerdir. Araştırma sonucunda boş zaman faaliyeti katılımıyla öznel iyi oluşun orta düzeyde ilişkili olduğunu ve boş zaman faaliyetinden elde edilen memnuniyetin bu ilişkide aracılık rolü oynadığını belirlemişlerdir.

Konuyla ilgili yapılan araştırma bulgularının ışığında boş zaman faaliyetine katılım ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkide boş zaman faaliyeti memnuniyetinin aracılık rolü olduğu öngörülmektedir. Buna göre çalışmanın bir diğer hipotezi “boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet düzeyinin boş zaman faaliyeti katılım düzeyi ile öznel iyi oluş değişkenleri arasındaki ilişkiye aracılık ettiği” yönündendir.

H2: Boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet düzeyi boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi ile öznel iyi oluşu değişkenleri arasındaki ilişkiye aracılık etmektedir.

4. COVID-19’dan Algılanan Ciddiyet Düzeyi

İlk olarak 2019’un sonlarında Çin’in Wuhan kentinde görülen Korona Virüs hastalığı (COVID-19) dünya genelinde birçok ülke için ciddi bir tehdit oluşturmuştur (Yücedağ ve Çetin, 2020: 63). İlk ölümcül COVID-19 vakasının bildirilmesinden itibaren ortaya çıkan vaka ve ölüm sayıları milyarlarca insanı hastalığın yayılımı konusunda tedirgin hale getirmiştir (Argan vd., 2020: 6). Ülkeler, COVID-19’un yayılımını yavaşlatmak ve sağlık sistemlerini sürdürmek için olağanüstü zorluklarla karşılaşmışlardır. Çok sayıda ülke sokağa çıkma yasakları, sosyal mesafe, enfekte olmuş popülasyonun izolasyonu gibi günlük aktivitelerin gerçekleştirilmesini engelleyen ve bireylerin ekonomik faaliyetlerini kısıtlayan ciddi önlemlere başvurmuşlardır (Clark vd., 2020: 76). Bu noktada bireylerin COVID-19’a karşı tutum ve davranışlarının şekillenmesinde, etkili olan psikolojik ve sosyal faktörler araştırmacılar açısından önemli bir konu haline gelmiştir (Bechard vd., 2021: 2).

Bireylerin sağlıklarıyla ilgili davranışlarının belirlenmesinde sosyal ve psikolojik unsurların incelendiği çalışmalarda kullanılan, en eski ve en bilinen sosyal biliş modelinin Sağlık İnanç Modeli (Rosenstock, 1974) olduğu belirtilmektedir (Conner ve Norman, 2005: 8; Kim ve Kim, 2020: 3; Bechard vd., 2021: 2). Sağlık İnanç Modeli, genellikle sigara içme, diyet yapma, egzersiz yapma, HIV virüsüne karşı önlem alma, aşı olma gibi çeşitli sağlık davranışlarını açıklamak için kullanılmaktadır. Sağlık İnanç Modeline göre bireylerin hastalığa yakalanma olasılığı hakkındaki kişisel inançları, bireylerin tutum ve sağlık davranışları üzerinde önemli ölçüde etkili olmaktadır. Bu kapsamda bireylerin hastalığa yakalandıklarında durumun ne kadar ciddi olacağı konusundaki inançları bireylerin hastalığa yönelik algıladıkları ciddiyet düzeyini temsil etmektedir (Clark vd., 2020: 77).

Bir hastalıkla ilgili algılanan ciddiyet (perceived severity), bir hastalığın ciddiliğine yönelik, mevcut durumda ve gelecekte gerçekleşebilecek bir dizi faktörden etkilenebilecek öznel algı olarak tanımlanmaktadır (Deng vd., 2020: 2). Hastalığın ciddiyeti yüksek algılandığında bireyler proaktif sağlık koruma davranışlarında bulunmaktadır. Örneğin COVID-19 pandemisinde hastalığın yüksek düzeyde ciddi algılanması sonucu bireyler genel olarak sık sık ellerini

yıkamışlar, zorunda olmadıkça dışarıya çıkmamışlar ve dışarda maske takmışlardır (Deng vd., 2020: 2).

Öte yandan bir hastalığın algılanan ciddiyetinin yüksek olması stres, depresyon gibi mental problemleri de beraberinde getirebilmektedir (Mo vd., 2021: 3; Li vd., 2020: 2). Mo vd. (2021) konuyla ilgili Çin’de yaptıkları çalışmada, COVID-19’un algılanan ciddiyetinin depresyon ve anksiyeteyi artırdığını tespit etmişlerdir. Bir başka çalışmada Yang vd. (2021) yüksek düzeyde algılanan COVID-19 ciddiyetinin zihinsel stres, duygu durumu ve hayat tarzı değişimi ile pozitif şekilde ilişkili olduğunu tespit etmişlerdir. Li vd. (2020) yaptıkları çalışmada algılanan COVID-19 ciddiyeti ile bireylerin çeşitli duygu ve davranışları arasındaki ilişkileri incelemişlerdir. Araştırmacılar, COVID-19’dan algılanan ciddiyetinin olumsuz duyguları, cep telefonu kullanımını ve maske takma, sürekli el yıkama gibi ihtiyatlı davranışlarda bulunmayı artırdığını tespit etmişlerdir. Bunun yanında, algılanan ciddiyetinin, uyku sorunları getirdiğini ve sosyal etkinliklere katılımı azalttığını belirtmişlerdir.

Pandemi sürecinde bireyler algılanan COVID-19 ciddiyetinin neden olduğu bu olumsuz psikolojik etkileri en aza indirmek ve salgın kısıtlamaları dolayısı ile ortaya çıkan fiziksel hareketsizliğin neden olabileceği fiziksel sağlık sorunlarını engellemek için boş zaman faaliyetleri gerçekleştirmeye yönelmişlerdir (Alsalhe vd., 2020: 2). Bu doğrultuda, Zhang vd. (2020) yaptıkları çalışmada, COVID-19 salgını sürecinde fiziksel faaliyetler yapmanın bireylerin öznel iyi oluşları üzerindeki rolüne odaklanmışlardır. Araştırma sonucunda, bireylerin yaşadıkları yerdeki COVID-19 ciddiyet düzeyinin yaşam memnuniyetlerini etkilediğini belirtmişlerdir. Söz konusu bu etkide, bireylerin güncel sağlık sorunlarının ve fiziksel faaliyet sürelerinin rol oynadığını ortaya koymuşlardır.

Rodríguez-Rey vd. (2020) İspanya’da COVID-19 salgını ile bireylerin kaygı, stres ve depresyon düzeyleri arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Araştırma sonunda COVID-19 salgınının algılanan ciddiyetinin stres, anksiyete ve depresyon ile ilişkili olduğunu ortaya koymuşlardır. Araştırmada ayrıca, bireylerin evde kaldıkları süre içerisinde gerçekleştirdikleri boş zaman faaliyet sayısı ile sahip oldukları stres, depresyon ve anksiyete düzeyleri arasında negatif ilişki tespit etmişlerdir. Alsalhe vd. (2020), COVID-19 korkusu ve fiziksel faaliyet düzeyinin stres üzerindeki etkilerine odaklanmışlardır. Araştırma sonucunda, COVID-19 korkusunun stresi pozitif yönlü, fiziksel faaliyetin ise stresi negatif yönlü etkilediğini tespit etmişlerdir. Ayrıca, COVID-19 korkusunun, fiziksel faaliyet ve stres arasındaki ilişkide aracılık rolü oynadığını belirlemişlerdir.

Konuyla ilgili yapılan çalışmalardan, COVID-19’un algılanan ciddiyetinin bireylerin günlük faaliyetleri ve duygusal iyi oluşları üzerinde etkili olabileceği anlaşılmaktadır. Bu çalışmada, COVID-19’dan algılanan ciddiyet düzeyinin, boş zaman faaliyetlerine katılımın boş zaman memnuniyetine etkisi, boş zaman memnuniyetinin öznel iyi oluşa etkisi ve boş zaman faaliyetlerine katılımın öznel iyi oluşa etkisi üzerinde düzenleyici rol oynayabileceği öngörülmektedir. Buna göre araştırmanın son üç hipotezi şu şekildedir:

H3a: COVID-19’dan algılanan ciddiyet düzeyi boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi ile boş zaman faaliyetlerinden memnuniyet düzeyi arasındaki ilişkide düzenleyici etkiye sahiptir.

H3b: COVID-19’dan algılanan ciddiyet düzeyi boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkide düzenleyici etkiye sahiptir.

H3c: COVID-19’dan algılanan ciddiyet düzeyi boş zaman faaliyetlerinden memnuniyet düzeyi ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkide düzenleyici etkiye sahiptir.

5. Yöntem

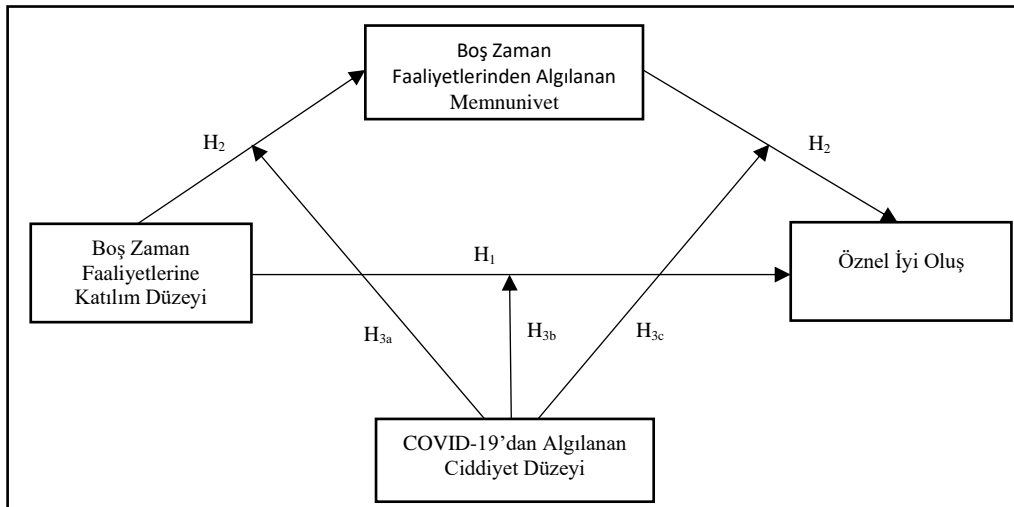
5.1. Araştırmanın Değişkenleri

Araştırma sürecinde boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi, Przepiorka ve Blachnio (2017)'nin çalışmasından elde edilen değişkenler kullanılarak (aileme evde vakit geçirdim, internet ve sosyal medyada zaman geçirdim, çeşitli fiziksel egzersizler yaptım, kitap okudum, evde film izledim vb.) 5'li Likert tipi ölçekten (1: Hiçbir Zaman - 5: Çok Sık) yararlanılarak ölçülmüştür. Boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet düzeyinin ölçülmesinde, Beard ve Ragheb (1980)'in çalışmasından elde edilen değişkenler (boş zaman faaliyetlerim bana özgüven kazandırıyor, boş zaman faaliyetlerimi özgürce seçiyorum, boş zaman faaliyetlerimin yaşamım üzerinde olumlu etkisi var, genel olarak boş zaman faaliyetlerimden memnunum vb.) kullanılmış ve 5'li Likert tipi ölçekten (1: Kesinlikle Katılmıyorum – 5: Kesinlikle Katılıyorum) faydalanılmıştır. Özel iyi oluş, Pontin vd. (2013)'nin çalışmasından elde edilen değişkenlerle (hayattan zevk alabiliyorum, yaşamda bir amacım var, kişiliğimden memnunum, bir birey olarak kendimi geliştirebiliyorum, özel hayatımdan memnunum vb.) 5'li Likert tipi ölçekten (1: Kesinlikle Katılmıyorum - 5: Kesinlikle Katılıyorum) yararlanılarak ölçülmüştür. Son olarak, COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi, Shahnazi vd. (2020) ve Ahadzadeh vd. (2015)'nin çalışmalarından elde edilen değişkenler (bu virüs yüksek ölüm oranına sahiptir, COVID-19'a yakalanmamak kadar başkalarına bulaştırmamayı da önemsiyorum, bu virüs oldukça tehlikelidir, bu virüsün bulaşma riski oldukça yüksektir, bu virüs nedeni ile sevdiğilerimi kaybetmekten korkuyorum vb.) aracılığıyla, 5'li Likert tipi ölçekten (1: Kesinlikle Katılmıyorum- 5: Kesinlikle Katılıyorum) faydalanılarak ölçülmüştür.

5.2. Araştırmanın Kavramsal Modeli

Araştırmada boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi ve boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyetin özel iyi oluşa etkisi ve COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyinin bu etkilerdeki düzenleyici rolü değerlendirilmektedir. Araştırmanın kavramsal modelinde bu boyutlar arasındaki ilişkilere ve bu ilişkileri tanımlayan hipotezlere yer verilmiştir. Araştırmanın kavramsal modeli Şekil 1'de sunulmaktadır.

Şekil 1: Araştırmanın Kavramsal Modeli

5.3. Araştırmanın Ana Kütlesi ve Örneklem Yöntemi

Çalışmanın ana kütlesi Türkiye'nin çeşitli illerinde yaşayan, çalışan bireylerden oluşmaktadır. Zaman ve maliyet kısıtları sebebiyle ana kütlemin tamına ulaşamayacağı dolayısıyla çalışmada kolayda örneklem yöntemi uygulanmıştır.

5.4. Veri Toplama Yöntemi ve Aracı

Bu çalışmada bireylerin boş zaman faaliyetlerine katılım düzeylerinin, boş zaman faaliyeti memnuniyeti aracılığıyla öznel iyi oluşlarına etkisi ve bu ilişkilerdeki COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyinin düzenleyici rolü incelenmiştir. Araştırma kapsamında, verilerin pandemi dolayısıyla sokağa çıkmanın yasak olduğu bir dönemde toplanması nedeniyle, veri toplama yöntemi olarak çevrimiçi anket yönteminden yararlanılmıştır. Veriler 28.09.2020 ile 28.01.2021 tarihleri arasında toplam 415 katılımcıdan elde edilmiştir. Ancak, 10 anket geçersiz sayılarak analizler 405 geçerli anket verisi üzerinden gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında veriler Google Forms isimli çevrimiçi anket uygulama sitesinde elektronik anket formu oluşturularak ve anket linki ankete katılmaya uygun nitelikteki katılımcılara internet üzerinden iletilerek toplanmıştır.

Araştırmanın amacı doğrultusunda hazırlanan anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Anketin birinci bölümünde katılımcıların boş zaman faaliyetlerine katılım düzeylerini, boş zaman faaliyetlerinden algıladıkları memnuniyetlerini, öznel iyi oluşlarını ve algıladıkları COVID-19 ciddiyetini ölçmeye yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise katılımcıların demografik özelliklerini tanımlaya yönelik sorular (cinsiyet, medeni durum, yaş, eğitim düzeyi, meslek, çalışılan sektör, çalışılan pozisyon, aylık hane halkı gelir düzeyi, hanede yaşayan kişi sayısı, konut sahipliği, kronik rahatsızlık, genel mutluluk düzeyi, hanede kronik hasta, engelli vb. kişi sayısı) bulunmaktadır.

5.5. Verilerin Analiz Yöntemi

Araştırmada elde edilen veriler Hayes'in (2018) SPSS PROCESS Macro Versiyon 3.5.3 programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi değişkeninin öznel iyi oluş üzerine doğrudan etkisini test etmek için regresyon analizinden yararlanılmıştır. Boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi değişkeni ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkide boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet değişkeninin aracı etkisi, aracı etki analizi ile (mediation analysis) test edilmiştir. Son olarak, COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi değişkeninin araştırma modelinde yer alan ilişkiler üzerindeki düzenleyici etkisi koşullu süreç analizi (conditional process analysis) aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

5.6. Analiz Sonuçları ve Bulgular

Araştırmaya katılanların demografik özellikleri Tablo 1'de yer almaktadır. Araştırmaya katılarak ankete yanıt veren toplam 405 katılımcının %51 erkek %49'u kadındır. Cevap veren katılımcıların %70'i evli ve %21'i bekar. Ankete yanıt veren katılımcıların %44'ü 40-49 yaş aralığında ve %28'i 30-39 yaş aralığında yer almaktadır. Katılımcıların, %55'i üniversite mezunu iken %33'ü yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitim aldıklarını belirtmişlerdir. Ankete yanıt veren katılımcıların %15'i finans ve muhasebe, %14'ü mühendislik ve teknik, %14'ü akademisyen, %12'si basın yayın ve %12'si öğretmen olarak mesleklerini belirtmişlerdir. Ankete yanıt verenlerin %48'i kamu sektörü, %41'i özel sektör ve %11'i kâr amacı gütmeyen sivil toplum örgütlerinde çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılanların %59'u uzman personel, %18'i yönetici, %6'sı şirket sahibi ve yaklaşık %4'ü üst düzey yönetici pozisyonunda

çalıştıklarını belirtmişlerdir. Ankete yanıt verenlerin %37'si 5.000 ile 9.999 TL aylık ortalama hane halkı gelire sahip olduklarını belirtirken, %27'si 10.000 ile 19.999 TL aylık ortalama hane halkı gelire sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Ankete yanıt verenlerin %57'si hanede 3 ile 4 kişi yaşadıklarını, ankete yanıt verenlerin %63'ü oturdukları evin sahibi oldukları ve yanıt verenlerin %75'i kronik bir rahatsızlığının bulunmadığını aktarmışlardır. Ankete yanıt verenlerin yaklaşık %62'si genel olarak hayatta mutsuz olduklarını belirtirken, mutluyum diyenlerin oranı yaklaşık olarak %8 olarak gerçekleşmiştir. Son olarak, ailede bakmakla yükümlü kronik hasta, engelli kişi sayısına ankete yanıt verenlerin %88'i yok olarak cevap verirken, geri kalan %12'si bakmakla yükümlü oldukları kişi sayısını 1 ile 2 kişi olarak belirtmişlerdir.

Tablo 1: Araştırmaya Katılanların Demografik Özellikleri

Değişkenler	Frekans	Yüzde	Değişkenler	Frekans	Yüzde
Cinsiyet			Pozisyon		
Erkek	206	50,9	Şirket Ortağı/ Sahibi	26	6,4
Kadın	199	49,1	Üst Düzey Yönetici	15	3,7
Medeni Durum			Yönetici	72	17,8
Evlü	283	69,9	Müdür Yardımcısı	18	4,4
Bekar	85	21,0	Uzman/ Personel	237	58,5
Boşanmış	35	8,6	Diğer	37	9,1
Dul	2	0,5	Aylık Hane halkı Gelir Düzeyi		
Yaş			0-4.999 TL	101	24,9
20-29	58	14,3	5.000-9.999 TL	150	37,0
30-39	112	27,7	10.000-19.999 TL	112	27,7
40-49	177	43,7	20.000-29.999 TL	32	7,9
50-59	46	11,4	30.000-39.999 TL	2	0,5
60 ve üzeri	12	3,0	40.000 TL ve üzeri	8	2,0
Eğitim Düzeyi			Hanede Yaşayan Kişi Sayısı		
İlk öğretim	10	2,5	1-2	128	31,6
Lise	39	9,6	3-4	230	56,8
Üniversite	223	55,1	5-6	45	11,1
Yüksek Lisans	85	21,0	7-8	2	0,5
Doktora	48	11,9	Konut Sahipliği:		
Meslek			Kira	147	36,3
Sağlık	29	7,2	Mülk	258	63,7
Mühendislik/Teknik	57	14,1	Kronik Rahatsızlığınız		
Hukuk	2	0,5	Yok	305	75,3
Akademik	56	13,8	Kalp/Tansiyon	23	5,7
Muhasebe/ Finans	61	15,1	Kalp Dışı İç Organ Hastalıkları	24	5,9
Öğretmenlik	49	12,1	Şeker	53	13,1
Basın Yayın	52	12,8	Genel olarak mutluluk düzeyiniz		
Siyaset	1	0,2	Çok Mutluyum	1	0,2
Sanat	2	0,5	Mutluyum	31	7,7
Spor	53	13,1	Ne Mutluyum Ne Mutsuzum	85	21,0
Diğer	43	10,6	Mutsuzum	249	61,5
Çalışılan Sektör			Çok Mutsuzum	39	9,6
Kamu	196	48,4	Ailede Kronik Hasta, Engelli vd. Kişi Sayısı		
Özel	164	40,5	Yok	356	87,9
Kar Amacı Gütmeyen Kuruluş	45	11,1	1-2 kişi	49	12,1

Çalışma kapsamında, ortak yöntem yanlılığı eğilimi olup olmadığını anlamak için araştırma modelini oluşturan boyutları ölçmek için kullanılan tüm değişkenlere Harman'ın tek faktör testi uygulanmıştır. Ortak yöntem yanlılığı, ölçme yönteminden kaynaklanan, değişkenler arasında paylaşılan sistematik hata varyansını ifade etmektedir (Richardson vd., 2009: 763). Sistematik hata varyansı potansiyel olarak yanıltıcı analiz sonuçlarına yol açarak, amprik sonuçlar üzerinde karmaşık etkilere neden olabilmektedir. Sistematik hata varyansı, değişkenler arasındaki gerçekte var olan korelasyonu olduğundan daha yüksek veya daha düşük gösterebilmektedir (Podsakoff vd., 2003: 879). Ortak katılımcı etkisi (katılımcıların sorulara verdikleri yanıtlarda tutarlılığı koruma eğilimleri, katılımcıların sorulara kendi hislerinden çok sosyal kabul edilebilirliklerine dayalı olarak yanıt vermesi vb.), ankette yer alan ifadelerin özelliklerinin etkisi (soruların arzu edilen cevapları alabilecek tarzda sorulması, katılımcıların sorulara nasıl cevap vereceğine dair gizli ipuçları verilmesi vb.) ankette yer alan ifadelerin bağlamının etkisi (soruların anket formu içerisindeki yeri, anket formunun uzunluğu vb.) ve ölçüm bağlamı etkisi (farklı değişkenlere ilişkin değerlendirmelerin aynı değerlendirici tarafından yapılması vb.) gibi nedenler dolayısıyla ortak yöntem yanlılığı gerçekleşebilmektedir (Podsakoff vd., 2003: 882). Çalışma kapsamında Harman'ın tek faktör testinin uygulanmasında veri matrisinden ilk öz değerin (eigenvalue) belirlenebilmesi için, SPSS faktör analiz rutininden yararlanılmıştır. İlk öz değer veya faktörün, toplam varyansın çoğunluğunu açıklaması durumunda (%50'den fazlasını), sonuçlar üzerinde ortak yöntem yanlılığının etkisi söz konusu olmaktadır. Analiz sonucunda, ilk öz değer veya faktörün, toplam varyansın %27,2'sini açıkladığı belirlenmiştir. Dolayısıyla ortak yöntem yanlılığının sonuçlar üzerinde yanlılık etkisi oluşturmadığı saptanmıştır. Araştırmanın kavramsal modelinde yer alan boyutlara ait tanımlayıcı istatistikler (Pearson korelasyon katsayıları, ortalama, standart sapma ve Cronbach alfa katsayıları) Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2: Tanımlayıcı İstatistikler ve Korelasyon Katsayıları

	Ortalama	Standart Sapma	Cronbach Alfa	BZFK	BZMD	OIYIOD	COVSID
Boş Zaman Faaliyetlerine Katılım Düzeyi	2,642	0,539	0,879	1			
Boş Zaman Faaliyetlerinden Algılanan Memnuniyet Düzeyi	3,653	0,769	0,931	,408**	1		
Öznel İyi Oluş Düzeyi	3,715	0,814	0,903	,366**	,596**	1	
COVID-19'dan Algılanan Ciddiyet Düzeyi	3,729	1,002	0,715	,107*	,155**	,123*	1

BZFK: Boş Zaman Faaliyetlerine Katılım Düzeyi, BZMD: Boş Zaman Faaliyetlerinden Algılanan Memnuniyet Düzeyi, OIYIOD: Öznel İyi Oluş Düzeyi ve COVSID: COVID-19'dan Algılanan Ciddiyet Düzeyi, **P < .01, *P < .05.

Tablo 2 incelendiğinde, araştırmanın kavramsal modelinde yer alan boyutlara ait korelasyon katsayılarının pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. En yüksek korelasyon katsayısı, boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet boyutu ile öznel iyi oluş boyutu arasında ($r=0,596$, $P<0,01$) iken bunu boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi ile boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet boyutu arasındaki korelasyon ilişkisi takip etmiştir ($r=0,408$, $P<0,01$). COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi boyutu ile modelde yer alan boyutlar arası korelasyon katsayıları pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlıdır. COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi boyutu ile en yüksek korelasyon ilişkisi boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet boyutu ($r=0,155$, $P<0,01$) arasındadır.

Ölçüm modellerinin güvenilirliğini belirten Cronbach alfa katsayısının literatürde önerilen (Hair vd., 2014) %70'in üstünde tespit edilmiş böylece ölçeklerin güvenilir olduğunu bir başka ifade ile anket yanıtlarının içsel tutarlılığın yüksek düzeyde olduğunu belirtmek mümkündür. Ortalama değerler incelediğinde, en yüksek ortalamaya sahip olan boyutun COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi boyutu (Ortalama=3,729, Standart Sapma=1,002) olduğu belirlenmiştir. Bu boyutu sırasıyla öznel iyi oluş düzeyi boyutu (Ortalama=3,715, Standart Sapma=0,814), boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet düzeyi boyutu (Ortalama=3,653, Standart Sapma=0,769) ve boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi boyutu (Ortalama=2,642, Standart Sapma=0,539) takip etmiştir.

5.6.1 Doğrudan etkiler

Boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi değişkeninin öznel iyi oluş üzerine doğrudan etkisini test etmek için regresyon analizinden yararlanılmıştır. Regresyon analizi sonucunda ($R^2 = 0,40$; $F(1, 403) = 80,603$ $P < 0,001$) boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi değişkeninin öznel iyi oluş değişkenini ($\beta = 0,553$, $SE = 0,07$, $t = 7,90$, $P < 0,001$, etkiye ait %95 güven aralığı [0,42, 0,69]) istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde etkilediği tespit edilmiştir. Bu bulguya dayanarak H1 hipotezi desteklenmiştir. Buna göre, boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin öznel iyi oluşu pozitif yönde etkilediğini ve bireylerin gerçekleştirdikleri boş zaman faaliyetlerinin düzeyleri arttıkça öznel iyi oluş düzeylerinin de artacağını belirtmek mümkündür.

5.6.2 Boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet değişkeninin aracı etkisi

Boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi değişkeni ile öznel iyi oluş değişkeni arasındaki ilişkide boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet değişkeninin aracı etkisi (mediate effect), Hayes'in (2018) SPSS PROCESS Macro Versiyon 3.5.3 aracılığıyla (Model 4; 5.000 yeniden örnekleme ve %95 güven aralığı) test edilmiştir. Analiz sonucunda ($R^2 = 0,27$; $F[1, 403] = 80,603$, $P < 0,001$), boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin öznel iyi oluşu, boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet üzerinden dolaylı bir şekilde (Dolaylı Etki=0,33, $SE = 0,052$, dolaylı etkiye ait %95 güven aralığı [0,23, 0,44]) istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde etkilediği tespit edilmiştir. Dolaylı etkiye ilişkin %95 güven aralığı sıfır değerini içermediğinden (Hayes, 2018: 95) söz konusu dolaylı etkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu ve böylece boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet değişkeninin söz konusu ilişki ağında aracı etkiye sahip olduğunu belirtmek mümkündür. Bu bulguya dayanarak, araştırma modelinde yer alan H2 hipotezi desteklenmiştir. Buna göre boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin, boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet değişkeni aracılığıyla öznel iyi oluş üzerinde etkili olduğunu söylemek mümkündür.

5.6.3 COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyinin koşullu etkisi

COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi değişkeninin araştırma modelinde yer alan ilişkiler üzerindeki düzenleyici aracı etkisi (moderated mediation /conditional effect) eş zamanlı olarak (H3a, H3b ve H3c hipotezleri), Hayes'in (2018) SPSS PROCESS Macro Versiyon 3.5.3 aracılığıyla (Model 59; 5.000 yeniden örnekleme ve %95 güven aralığı) test edilmiştir. COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi değişkeninin modelde belirtilen ilişkiler üzerindeki koşullu etki analiz sonuçları Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3. Koşullu Etki (Moderated Mediation) Analiz Sonuçları

Bağımsız Değişkenler	Boş Zaman Faaliyetlerinden Algılanan Memnuniyet Düzeyi				Öznel İyi Oluş Düzeyi			
	Katsayı	Std. Hata	T ist. Değeri	P	Katsayı	Std. Hata	T ist. Değeri	P
Sabit	2,937	0,594	4,944	0,000	1,617	0,577	2,804	0,005
Boş Zaman Faaliyetlerine Katılım Düzeyi(X)	0,134	0,051	2,627	0,000	0,173	0,061	3,406	0,000
Boş Zaman Faaliyetlerinden Algılanan Memnuniyet Düzeyi (M)	-----	-----	-----	-----	0,511	0,048	10,557	0,000
COVID-19'dan Algılanan Ciddiyet Düzeyi (W)	-0,213	0,052	-4,096	0,000	-0,152	0,057	-2,663	0,004
Boş Zaman Faaliyetlerine Katılım Düzeyi X COVID-19'dan Algılanan Ciddiyet Düzeyi (XW)	0,117	0,059	1,972	0,025	0,265	0,065	4,107	0,000
Boş Zaman Memnuniyet Düzeyi X COVID-19'dan Algılanan Ciddiyet Düzeyi (MXW)	-----	-----	-----	-----	-0,147	0,038	-3,878	0,001
	R ² = 0,19; F (3, 401) =27,96, P<0,001				R ² = 0,41; F (5, 399) =59,4236, P<0,001			

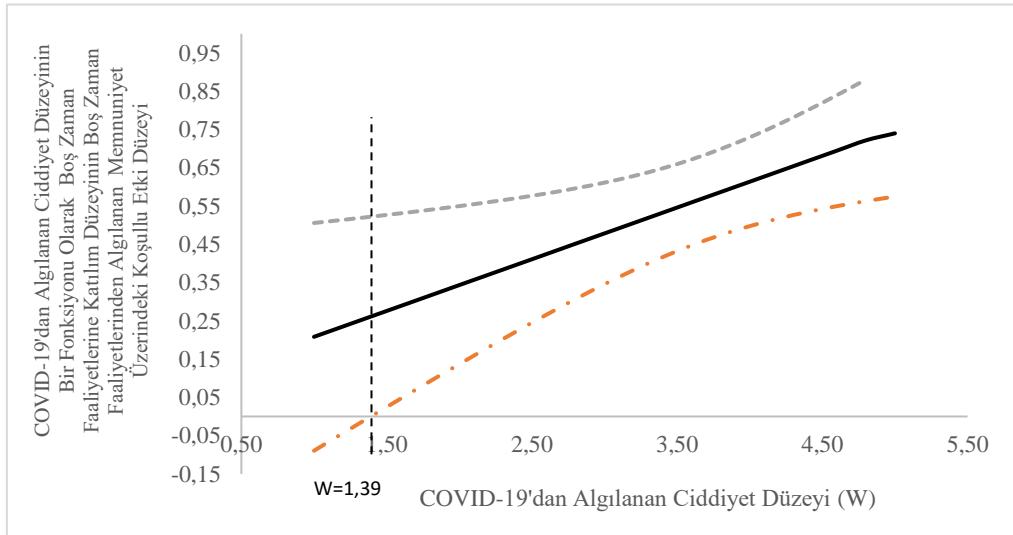
Tablo 3 incelendiğinde, boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi (B=0,134, SH=0,051, t=2,27 ve P<0,001) boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet düzeyini istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde etkilemektedir. Modelde düzenleyici (moderatör) değişken olarak yer alan COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi değişkeni (B=-0,213, SH=0,052, t=-4,096 ve P<0,01) istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü olarak boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet üzerinde etkilidir. Ayrıca, analiz sonucunda, boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi ile COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi etkileşim etkisi (B=0,117, SH=0,059, t=1,972 ve P<0,05) istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yöndedir. Etkileşim etkisinin istatistiksel olarak anlamlı olmasına dayanarak H3a hipotezi desteklenmiştir. Bu bulguya bağlı olarak, COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi değişkeninin boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi değişkeni ile boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet düzeyi arasındaki pozitif yönlü ilişkide yine pozitif yönde düzenleyici etkiye sahip olduğunu belirtmek mümkündür. COVID-19'dan algılanan farklı ciddiyet düzeylerinin (düşük, orta ve yüksek), boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi ile boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet arasındaki ilişki üzerindeki koşullu etki düzeylerine ait analiz sonuçları Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4. Boş Zaman Faaliyetlerine Katılım Düzeyinin Boş Zaman Memnuniyet Düzeyi Üzerine Koşullu Etkisi

COVID-19'dan Algılanan Ciddiyet Düzeyi		Etki Düzeyi	Standart Hata	T İstatistik değeri	P Değeri	Etki Düzeyinin %95 Güven Aralığı	
Düzye	Değer					Alt Sınır	Üst Sınır
Düşük	2,733	,453	,086	5,265	,0000	,284	,622
Orta	4,000	,601	,067	8,955	,0000	,469	,733
Yüksek	4,800	,695	,092	7,543	,0000	,514	,876

Tablo 4 incelendiğinde, COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyinin (düşük, orta ve yüksek) bir fonksiyonu olarak boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet düzeyi üzerindeki koşullu etki düzeyi pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlıdır ($P < 0,001$). Dolayısıyla, COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi arttıkça, boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet üzerindeki koşullu etki düzeyinin de arttığını belirtmek mümkündür. Ancak, etkileşim etkisinin daha ayrıntılı incelemesi yapılmadan (probing moderation) boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet üzerindeki koşullu etkisinin, düzenleyici değişkenin hangi düzeyinde sıfırdan farklı olup olmadığı (istatistiksel anlamlılıkta bir geçiş noktasının olup olmadığı) belirlenememektedir (Hayes, 2018: 253). Bu durumu tespit edebilmek için Johnson-Neyman (JN) analiz tekniğinden yararlanılarak, etkileşim etkisi daha detaylı analiz edilmiştir. (JN) tekniği analiz sonucu Şekil 2'de yer almaktadır.

Şekil 2. Boş Zaman Faaliyetlerine Katılım Düzeyinin Boş Zaman Faaliyetlerinden Algılanan Memnuniyet Üzerindeki Koşullu Etkisi

Şekil 2'de, JN tekniği analizi sonucu düzenleyici değişkenin düzeyine bağlı tahmin edilen koşullu etki büyüklüğü siyah düz çizgi ile belirtilirken, koşullu etki büyüklüğüne ait %95 güven aralığının alt ve üst sınırları kesikli çizgilerle belirtilmiştir. Düzenleyici değişkene bağlı boş

zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin koşullu etkisinin istatistiksel olarak sıfırdan farklı olduğu nokta (koşullu etkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu geçiş noktası) $W=1,39$ siyah düzey kesikli çizgi ile belirtilmiştir. JN analizi sonucunda, düzenleyici değişkenin düzeyi (COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi) $W=1,39$ 'dan düşük ve eşitse söz konusu koşullu etki istatistiksel olarak anlamsızdır. Söz konusu düzenleyici değişkenin değeri $W=1,39$ 'dan büyük olduğu durumda söz konusu koşullu etkinin istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü olduğu tespit edilmiştir. Analiz bulgularına dayanarak, düzenleyici değişken olan COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi 1,39 değerinden yüksek düzeyde, boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet üzerindeki koşullu etkisini arttırdığını belirtmek mümkündür. Bir başka ifade ile COVID-19'dan algılanan ciddiyetin düşük düzeyde olduğu durumda boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet üzerindeki koşullu etkisi düşük düzeydeyken, COVID-19'u ciddi olarak algılayanlarda pozitif yönlü koşullu etkinin daha yüksek düzeyde olduğunu ifade etmek mümkündür.

Koşullu etki analizi sonucunda (Model 59, bkz. Tablo 3), boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin ($B=0,179$, $SH=0,061$, $t=3,406$ ve $P<0,001$) öznel iyi oluş düzeyini istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü olarak etkilediği tespit edilmiştir. Bunun yanında, COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi ($B=-0,152$, $SH=0,057$, $t=-2,663$ ve $P<0,01$) istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü olarak öznel iyi oluş düzeyini etkilemektedir. Ayrıca analiz sonucunda, boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi ile COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyinin öznel iyi oluş üzerindeki etkileşim etkisinin ($B=0,265$, $SH=0,065$, $t=4,107$ ve $P<0,001$) istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde olduğu belirlenmiştir. Etkileşim etkisinin istatistiksel olarak anlamlı olmasına dayanarak H3b hipotezi desteklenmiştir. Bu bulguya bağlı olarak, COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi değişkeninin boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi değişkeni ile öznel iyi oluş düzeyi arasındaki pozitif yönlü ilişkide, pozitif yönde düzenleyici etkiye sahip olduğunu belirtmek mümkündür. COVID-19'dan algılanan farklı ciddiyet düzeylerinin (düşük, orta ve yüksek), boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi ile öznel iyi oluş değişkeni arasındaki ilişkide koşullu etki düzeylerine ait analiz sonuçları Tablo 5'te yer almaktadır.

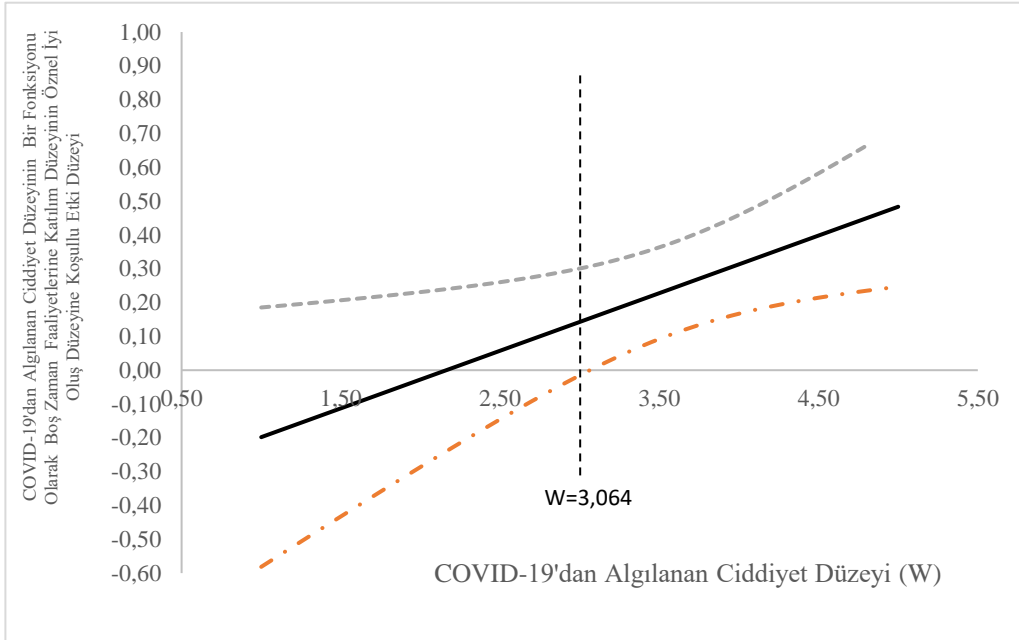
Tablo 5. Boş Zaman Faaliyetlerine Katılım Düzeyinin Öznel İyi Oluş Düzeyi Üzerine Koşullu Etkisi

COVID-19'dan Algılanan Ciddiyet Düzeyi		Etki Düzeyi	Standart Hata	T İstatistik değeri	P Değeri	Etki Düzeyinin %95 Güven Aralığı	
Düzye	Değer					Alt Sınır	Üst Sınır
Düşük	2,733	-,003	,0853	-,029	,976	-,170	,165
Orta	4,000	,333	,069	4,835	,000	,198	,469
Yüksek	4,800	,546	,101	5,435	,000	,348	,743

Tablo 5 incelendiğinde, COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyinin (düşük, orta ve yüksek) bir fonksiyonu olarak boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin öznel iyi oluş düzeyi üzerindeki koşullu etki düzeyi, düşük düzey COVID-19 ciddiyet algısında negatif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı değilken ($B=-0,003$, $SH=0,0853$, $t=-0,029$ ve $P>0,05$), orta ve yüksek düzey COVID-19 ciddiyet algısında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlıdır ($P<0,001$). Analiz sonuçlarına dayanarak, COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi arttıkça (orta ve yüksek düzey), boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin öznel iyi oluş düzeyi üzerindeki koşullu etki düzeyinin de arttığını belirtmek mümkündür. Etkileşim etkisinin daha ayrıntılı analizi

yapılmadan (probing moderation) boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin öznel iyi oluş düzeyi üzerindeki koşullu etkisinin düzenleyici değişkenin hangi düzeyinde sıfırdan farklı olup olmadığı (istatistiksel anlamlılıkta bir geçiş noktasının olup olmadığı) belirlenmemektedir (Hayes, 2018: 253). Bu durumu tespit edebilmek için Johnson-Neyman (JN) analiz tekniğinden yararlanarak, etkileşim etkisi daha ayrıntılı analiz edilmiştir. (JN) tekniği analiz sonucu Şekil 3'te yer almaktadır.

Şekil 3.Boş Zaman Faaliyetlerine Katılım Düzeyinin Öznel İyi Oluş Düzeyi Üzerindeki Koşullu Etkisi

Şekil 3 incelendiğinde, düzenleyici değişkene bağlı boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin koşullu etkisinin istatistiksel olarak sıfırdan farklı olduğu nokta (koşullu etkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu geçiş noktası) $W=3,064$ siyah düşey kesikli çizgi ile belirtilmiştir. JN analizi sonucunda, düzenleyici değişkenin düzeyinin (COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi) $W=3,064$ 'ten düşük olduğu düzeyde koşullu etkinin istatistiksel olarak anlamlı olmadığı, söz konusu düzenleyici değişkenin değerinin $W=3,064$ 'ten yüksek olduğu bölgede söz konusu koşullu etkinin istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü olduğu tespit edilmiştir. Analiz bulgularına dayanarak, düzenleyici değişken olan COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyinin 3,064 değerinden yüksek düzeyde boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin öznel iyi oluş düzeyi üzerindeki koşullu etkisini arttırdığını belirtmek mümkündür. Bir başka ifade ile düşük düzeyde COVID-19 ciddiyet algısının boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin öznel iyi oluş düzeyi üzerinde koşullu etkisi negatif ve düşük düzeyde iken, COVID-19'u ciddi olarak algılayanlarda boş zaman faaliyetlerinin öznel iyi oluş düzeyi üzerindeki koşullu etkisinin pozitif yönlü ve yüksek düzeyde olduğunu belirtmek mümkündür.

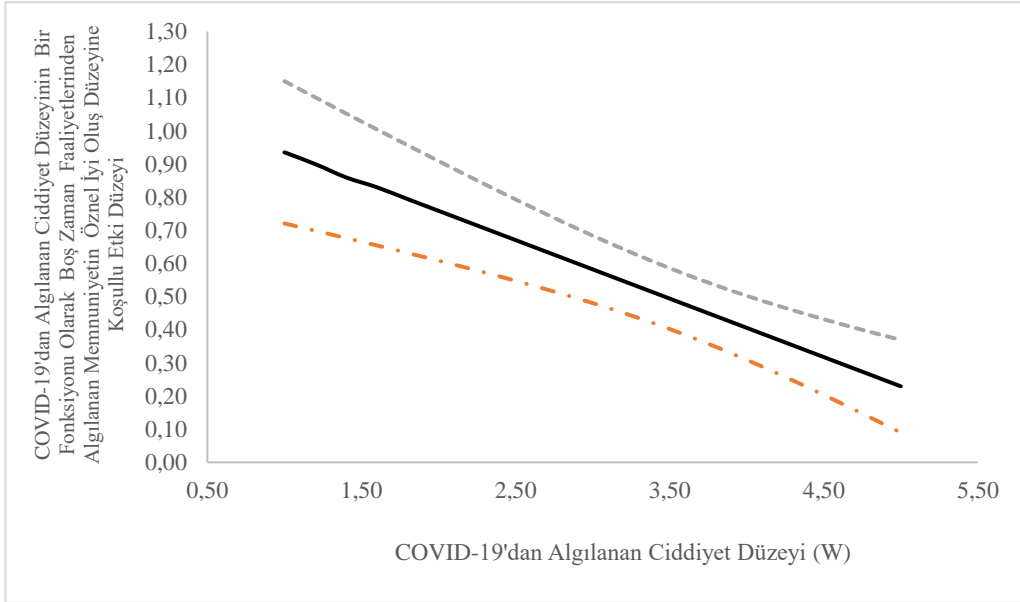
Koşullu etki analizi sonucunda (bkz. Tablo 3), boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet düzeyinin ($B=0,511$, $SH=0,048$, $t=10,557$ ve $P<0,001$) istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü olarak öznel iyi oluş düzeyini etkilediği tespit edilmiştir. Ayrıca analiz sonucunda, boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet düzeyi ile COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyinin öznel iyi oluş üzerine etkileşim etkisi ($B=-0,147$, $SH=0,038$, $t=-3,878$ ve $P<0,001$) istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlüdür. Bu durum, COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyinin, boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet ile öznel iyi oluş arasındaki pozitif yönlü ilişkiyi negatif yönlü olarak etkilediğini belirtmektedir. Etkileşim etkisinin istatistiksel olarak anlamlı olmasına dayanarak H3c hipotezi desteklenmiştir. İstatistiksel olarak anlamlı bir etkileşim etkisi bulunsu bile bu durum yalnızca boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyetin COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi değişkenine ait dağılımının herhangi bir düzeyinde ve bir tür doğrusal etkisinin olması gerektiği sonucunu vermektedir (Hayes, 2018). Bu nedenle düzenleyici değişkenin farklı düzeylerinde (düşük, orta ve yüksek) koşullu etkilerin sıfırdan farklı olup olmadığı test edilmiştir. COVID-19'dan algılanan farklı ciddiyet düzeylerinin (düşük, orta ve yüksek), boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet düzeyi ile öznel iyi oluş değişkeni arasındaki ilişkide koşullu etki düzeylerine ait analiz sonuçları Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6. Boş Zaman Faaliyetlerinden Algılanan Memnuniyet Düzeyinin Öznel İyi Oluş Düzeyine Koşullu Etkisi

COVID-19'dan Algılanan Ciddiyet Düzeyi		Etki Düzeyi	Standart Hata	T İstatistik değeri	P Değeri	Etki Düzeyinin %95 Güven Aralığı	
Düzye	Değer					Alt Sınır	Üst Sınır
Düşük	2,733	,687	,057	12,059	,000	,575	,799
Orta	4,000	,501	,047	10,591	,000	,408	,594
Yüksek	4,800	,383	,063	6,078	,000	,259	,507

Tablo 6 incelendiğinde, COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyinin (düşük, orta ve yüksek) bir fonksiyonu olarak boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet düzeyinin öznel iyi oluş düzeyi üzerindeki koşullu etki düzeyi pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlıdır ($P<0,001$). Koşullu etki analizi sonucunda COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi düşük olduğunda, boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyetin öznel iyi oluş düzeyine koşullu etkisi yüksek düzeyde iken, COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi arttığında söz konusu koşullu etki azalmaktadır. Bir başka ifade ile COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi arttıkça boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyetin öznel iyi oluş düzeyi üzerindeki koşullu etki düzeyinin azaldığını belirtmek mümkündür. Etkileşim etkisinin daha ayrıntılı analizi yapılmadan (probing moderation) boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet düzeyinin öznel iyi oluş düzeyine koşullu etkisinin düzenleyici değişkenin hangi düzeyinde sıfırdan farklı olup olmadığı (istatistiksel anlamlılıkta bir geçiş noktasının olup olmadığı) belirlenmemektedir (Hayes, 2018: 253). Bu durumu tespit edebilmek için Johnson-Neyman (JN) analiz tekniğinden yararlanarak, etkileşim etkisi daha ayrıntılı analiz edilmiştir. (JN) tekniği analiz sonucu Şekil 4'te yer almaktadır.

Şekil 4. Boş Zaman Faaliyetlerinden Algılanan Memnuniyet Düzeyinin Öznel İyi Oluş Düzeyine Koşullu Etkisi

Şekil 4 incelendiğinde, boş zamandan algılanan memnuniyet düzeyinin öznel iyi oluş düzeyi üzerine koşullu etkisi, COVID-19'dan algılanan ciddiyetin tüm düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bir başka ifade ile COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi boyunca söz konusu koşullu etkinin istatistiksel anlamlılık düzeyinde bir geçiş noktasının bulunmadığını belirtmek mümkündür. Yani, COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi ne olursa olsun boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet düzeyi öznel iyi oluş üzerinde pozitif yönlü etkiye sahiptir. Ancak, Şekil 3'ten de görülebileceği gibi koşullu etkinin düzeyi COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyine bağlı olarak azalmaktadır. Bir başka ifade ile COVID-19'un algılanan ciddiyetini düşük olarak algılayanlarda koşullu etki yüksek düzeyde iken, COVID-19'un ciddiyetini yüksek algılayanlarda boş zamandan algılanan memnuniyetin öznel iyi oluş üzerindeki koşullu etkisinin düşük düzeyde olduğunu belirtmek mümkündür.

Aynı anda birden fazla doğrudan ve dolaylı koşullu etkinin test edildiği Model 59'da moderatör değişken (W), dolaylı etkiyi tanımlayan birden fazla yolun moderatörü olarak belirtilmesi nedeni ile (bkz. Şekil 1) koşullu dolaylı etki, moderatör değişken W'nin doğrusal olmayan bir fonksiyonu haline gelmektedir (Hayes, 2018: 561). Bu durum, model için koşullu aracılık etkisine ait istatistiksel anlamlılığı test edebilecek yeniden örnekleme temelli koşullu dolaylı etki istatistik (index of moderated mediation) indeks değeri hesaplanamamasına yol açmaktadır. Bu kapsamda, koşullu aracılık etkisini test edebilmek için koşullu dolaylı etkilerin ikili karşılaştırma farklarına ait %95 güven aralığının sıfır değerini içerip içermediğine bakarak karar verilmesi önerilmektedir (Hayes, 2018: 561). Analiz sürecinin son aşamasında durumsal aracılık etkisini test edebilmek için COVID-19'dan algılanan ciddiyetin (W) düşük, orta ve yüksek düzeylerinde, boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin öznel iyi oluş üzerine doğrudan ve dolaylı etkileri Tablo 7' de sunulmuştur.

Tablo 7. Boş Zaman Faaliyetlerine Katılımın Öznel İyi Oluş Üzerine Koşullu Doğrudan ve Dolaylı Etkileri

<i>Koşullu Doğrudan Etki: Boş Zaman Faaliyetlerine Katılım Düzeyi-> Öznel İyi Oluş</i>						Etki Düzeyinin %95 Güven Aralığı	
COVID-19'dan Algılanan Ciddiyet Düzeyi		Etki Düzeyi	Standart Hata	T İstatistik değeri	P Değeri	Alt Sınır	Üst Sınır
Düzye	Değer						
Düşük	2,733	-,003	,0853	-,029	,976	-,170	,165
Orta	4,000	,333	,069	4,835	,000	,198	,469
Yüksek	4,800	,546	,101	5,435	,000	,348	,743

Koşullu Dolaylı Etki: Boş Zaman Faaliyetlerine Katılım Düzeyi-> Boş Zaman Faaliyetlerinden Memnuniyet-> Öznel İyi Oluş

COVID-19'dan Algılanan Ciddiyet Düzeyi		Etki Düzeyi	Yeniden Örnekleme Standart Hata	Etki Düzeyinin %95 Güven Aralığı		İkili Karşılaştırma Farkları		İkili Farklara Ait %95 Güven Aralığı	
Düzye	Değer			Alt Sınır	Üst Sınır	Düzyeler Arası Farklar	Fark Düzeyi	Alt Sınır	Üst Sınır
Düşük	2,733	0,311	0,08	,154	,466	Düşük-Orta	,0102	,0045	,0327
Orta	4,000	0,301	0,05	,209	,404	Orta-Yüksek	,0349	,0166	,0674
Yüksek	4,800	0,266	0,07	,146	,402	Düşük-Yüksek	,0451	,0238	,0731

Tablo 7 incelendiğinde, düzenleyici değişken COVID-19'dan algılanan ciddiyetin farklı düzeylerinin (düşük, orta ve yüksek) boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi ile öznel iyi oluş arasındaki doğrudan ilişki üzerindeki koşullu etkisi orta ve yüksek düzeyde istatistiksel olarak anlamlı iken (etki büyüklüğüne ait %95 güven aralığı sıfır değerini içermemekte), COVID-19'dan algılanan ciddiyetin düşük olarak algılandığı düzeyde koşullu doğrudan etki istatistiksel olarak anlamlı değildir (etki büyüklüğüne ait %95 güven aralığı sıfır değerini içermekte). Analiz sonucunda, COVID-19'dan algılanan ciddiyetin orta ve yüksek düzeyinde koşullu doğrudan etkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu belirtmek mümkündür. Ayrıca, hem düzenleyici değişken COVID-19'dan algılanan ciddiyetin farklı düzeylerinin (düşük, orta ve yüksek) boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi ile öznel iyi oluş arasındaki dolaylı ilişki (boş zamandan algılanan memnuniyet aracılığı ile) üzerindeki koşullu etkisi istatistiksel olarak anlamlı (etki büyüklüğüne ait %95 güven aralığı sıfır değerini içermemesi) olduğu hem de COVID-19'dan algılanan ciddiyetin farklı düzeylerinin ikili farklarına ait %95 güven aralıkları sıfır değerini içermediği tespit edilmiştir. Koşullu doğrudan ve dolaylı etki analizi neticesinde COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyinin kavramsal modelde belirtilen ilişkiler üzerinde koşullu aracı etkiye sahip olduğunu belirtmek mümkündür.

Analiz sonuçlarına dayanarak, araştırma modelinde belirtildiği gibi (Process Model 59) COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyinin; boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi, boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet ve öznel iyi oluş değişkenleri arasındaki doğrudan ve dolaylı ilişkiler ağında koşullu etkilerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu belirtmek mümkündür. COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi, boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi ile boş zamandan memnuniyet değişkenleri arasındaki pozitif yönlü ilişkiyi istatistiksel olarak

anamlı bir şekilde pozitif yönde etkilemekte ve bu etki görece düşük, orta ve yüksek COVID-19 ciddiyet düzeyinde gerçekleşmektedir. Ayrıca, COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi, boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi ile öznel iyi oluş değişkenleri arasındaki pozitif yönlü ilişkiyi istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde pozitif yönde etkilemekte ve bu etki görece orta ve yüksek COVID-19 ciddiyet düzeyinde gerçekleşmektedir. Son olarak, COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi, boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet düzeyi ile öznel iyi oluş değişkenleri arasındaki pozitif yönlü ilişkiyi istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde fakat negatif yönde etkilemektedir. Ayrıca bu etkinin COVID-19'dan algılanan ciddiyetin tüm düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

6. Sonuç

Bu çalışmanın amacı, COVID-19 pandemi koşullarında, bireylerin boş zaman faaliyetlerine katılım düzeylerinin, boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet aracılığıyla öznel iyi oluşlarına etkisinin ve bu ilişkilerdeki COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyinin düzenleyici rolünün incelenmesidir. Bu doğrultuda çalışmada boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin öznel iyi oluş üzerindeki doğrudan ve boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet aracılığıyla etkisi test edilmiştir. Bunun yanında bu ilişkiler üzerindeki COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyinin düzenleyici etkisi analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi değişkeninin öznel iyi oluş değişkenini istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde etkilediği tespit edilmiştir. Bu sonuç bireylerin boş zaman faaliyetlerine katılım düzeylerinin artmasının öznel iyi oluşlarını da artırdığını ifade etmektedir. Elde edilen bu bulgular Ryu ve Heo (2018), Menard vd. (2017), Lee vd. (2017) ve Ku vd. (2016)'nin çalışmalarında elde edilen bulgularla benzerlik göstermektedir.

Araştırmada elde edilen diğer bir bulgu boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet aracılığıyla öznel iyi oluşu istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönde etkilediği yönündedir. Bir başka ifade ile boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet değişkeni, boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi ile öznel iyi oluş değişkeni arasındaki ilişkiye aracılık etmektedir. Bu kapsamda, elde edilen bu bulguya dayanarak araştırma sorularından birincisine” boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi algılanan boş zaman memnuniyeti yoluyla öznel iyi oluşu etkilemektedir” şeklinde yanıt verilmiştir. Bu bulguya göre, bireylerin boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin, boş zamandan algılanan memnuniyet düzeyi aracılığı ile bireylerin öznel iyi oluş düzeylerini artırabileceğini belirtmek mümkündür. Bu sonuç, Tian vd. (2020), Chang vd (2019) ve Kuykendall vd. (2015)'nin çalışmalarında ortaya koyulan boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet aracılığı ile öznel iyi oluşu etkilediği yönündeki bulguları destekler niteliktedir.

Araştırma sonucunda elde edilen diğer bir bulguya göre COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyinin boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi değişkeni ile boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet değişkeni arasındaki pozitif yönlü ilişkide pozitif yönde düzenleyici etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç, bireylerin COVID-19'dan algıladıkları ciddiyetin düzeyi arttıkça, boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet üzerindeki koşullu etkisinin artacağını ifade etmektedir. Benzer şekilde araştırmada COVID-19'dan algılanan ciddiyet değişkeninin boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi değişkeni ile öznel iyi oluş değişkeni arasındaki pozitif yönlü ilişkide, pozitif yönde düzenleyici etkiye sahip olduğunu belirtmek mümkündür. Buna göre, COVID-19'dan algılanan ciddiyet ne kadar yüksek olursa boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin öznel iyi oluş

üzerindeki koşullu etkisinin de o kadar yüksek olacağı çalışmada ortaya koyulmuştur. Son olarak, çalışmada, COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyinin, boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet ile öznel iyi oluş arasındaki pozitif yönlü ilişkiyi negatif olarak etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulguya dayalı olarak, COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi düşük olduğunda boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyetin öznel iyi oluşa etkisinin yüksek olacağını, COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyi yüksek olduğunda ise boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyetin öznel iyi oluşa etkisinin düşük olacağını ifade etmek mümkündür. Bu kapsamda, elde edilen bulgulara dayanarak araştırma sorularından ikincisine "COVID 19'dan algılanan ciddiyetin bu ilişkiler üzerinde düzenleyici rolü vardır" şeklinde cevap bulunmuştur.

Elde edilen bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin gerek doğrudan gerekse boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet düzeyi aracılığıyla öznel iyi oluş üzerinde etkili olduğu ortaya koyulmaktadır. Bu anlamda, bireylerin boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyleri arttığında boş zaman faaliyetlerinden algıladıkları memnuniyetlerinin ve öznel iyi oluşlarının da artacağı tahmin edilmektedir. Bunun yanında, COVID-19'dan algılanan ciddiyetin boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi, boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet ve öznel iyi oluş değişkenleri arasındaki doğrudan ve dolaylı ilişkiler üzerinde koşullu etkisinin bulunduğu tespit edilmiştir. Buna göre COVID-19'dan algılanan ciddiyet düzeyinin artmasının, boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet ve öznel iyi oluş üzerindeki koşullu etkisini artırabileceğini, boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyetin öznel iyi oluş üzerindeki etkisini ise azaltabileceğini belirtmek mümkündür.

Bu çalışma birçok açıdan literatüre önemli katkılar sağlamaktadır. Bu katkılardan birincisi, boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkide boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyetin aracılık rolünün tespit edilmesidir. Çalışmanın ikinci katkısı, COVID-19'dan algılanan ciddiyetin boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyi, boş zaman faaliyetlerinden algılanan memnuniyet ve öznel iyi oluş arasındaki ilişkiler üzerindeki düzenleyici etkisinin belirlenmesidir. Daha önce yapılan çalışmalarda COVID-19'dan algılanan ciddiyetin stres, depresyon anksiyete gibi öznel iyi oluş değişkenleri üzerindeki etkileri incelenmiş olmasına rağmen (Mo vd., 2021; Yang vd., 2021; Li vd., 2020) pandemi sürecinde gerçekleştirilen boş zaman faaliyetlerine katılım düzeyinin öznel iyi oluş üzerindeki etkisindeki rolü ortaya koyulmamıştır. Ayrıca, COVID-19'dan algılanan ciddiyet ve boş zaman faaliyetleri ile ilgili yapılan çalışmaların genellikle fiziksel aktiviteler ve fiziksel sağlık algısı üzerinde yoğunlaştığı görülmüştür (Wright vd., 2021; Zhang vd., 2020; Alsaihe vd., 2020). Bu nedenle bu çalışmadan elde edilen bulguların COVID-19 pandemisi ve öznel iyi oluş literatürüne dikkate değer katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırma bulguları boş zaman faaliyetlerinin bireylerin öznel iyi oluşlarının artırılmasında faydalı olduğuna dair bir kanıt sağlamaktadır. Çalışmada, bireylerin yaşam kalitesinin artırılabilmesi için boş zaman faaliyetlerinin önemi vurgulanmaktadır. Bu noktada bireyler ne kadar çok boş zaman faaliyetlerine katılırsa ve bu faaliyetlerden memnun kalırsa iyi oluşlarının da o kadar yüksek olacağı tahmin edilmektedir. Bunun yanında çalışma bulgularına dayanarak yapılan bir diğer çıkarım bireylerin iyi oluşlarını artırmada COVID-19'dan algılanan ciddiyetin olumsuz etkilerini azaltmaya yönelik gerçekleştirilebilecek müdahalelerin son derece önemli olduğudur. Bu konuda uygulayıcıların ve sağlık profesyonellerinin hastalığın bulaşıcılığı ve koruyucu önlemlerin etkinliği hakkında topluma bilimsel bilgi sağlamalarının önemli olduğu

düşünülmektedir. Bu sağlık mesajlarının bireylerin COVID-19 tehdidine yönelik önlem almaları konusunda inandırıcı bir nitelikte olmasının yanı sıra olumsuz duygusal ve zihinsel sonuçları azaltmaya katkıda bulunması önemlidir. Ayrıca, çalışmanın, sosyolojik etkisi ve süreleri açısından nadir rastlanan “evde kal-kapanma” dönemlerinde, insanların boş zaman faaliyetlerine katılımı konusunda, boş zaman faaliyetlerden algılanan memnuniyet düzeyinde ve öznel iyi oluş hallerinde meydana gelebilecek dönüşüm ve yeni eğilimler konusunda yapılacak gelecekteki çalışmalara katkı sunması beklenmektedir.

Bu çalışmanın en önemli kısıtı, verilerin çevrimiçi anket yolu ile kolayda örnekleme yöntemiyle elde edilmiş olmasıdır. Bu nedenle, araştırma sonuçlarını ana kütleyle genellemek mümkün değildir. Gelecekte yapılacak çalışmalarda araştırma modeli tesadüfi örnekleme yöntemlerinden faydalanılarak cinsiyet, gelir durumu, meslek, yaş ve kültürel farklılıklar göz önüne alınarak tekrar test edilebilir. Çalışmada veriler, “evde kal-kapanma” döneminde toplanmıştır. Pandemi süreci içerisinde farklı virüs mutasyonlarının ortaya çıkması, aşının bulunması ve aşı uygulamasının yaygınlaşması gibi gelişmeler sonucunda toplumdaki COVID-19’a karşı algı ve tutumların değişebileceği unutulmamalıdır. Bu yüzden gelecek çalışmalarda COVID-19 pandemisi ile ilgili değişen durum ve koşullar dikkate alınarak model tekrar test edilebilir.

Kaynakça

- Adams, K. B.; Leibbrandt, S; Moon, H. (2011), "A Critical Review of the Literature on Social and Leisure Activity and Wellbeing in Later Life", *Ageing & Society*, Vol.31, No.4: 683-712.
- Ahadzadeh, A. S.; Sharif, S. P.; Ong, F. S.; Khong, K. W. (2015), "Integrating Health Belief Model and Technology Acceptance Model: An Investigation of Health-Related Internet Use", *Journal of Medical Internet Research*, Vol.17, No.2: 1-19.
- Alsaihe, T. A.; Aljaloud, S. O.; Chalghaf, N.; Guelmami, N.; Alhazza, D. W.; Azaiez, F.; Bragazzi, N. L. (2020), "Moderation Effect of Physical Activity on the Relationship between Fear of COVID-19 and General Distress: A Pilot Case Study in Arabic Countries", *Frontiers in Psychology*, Vol.11: 1-10.
- Argan, M.; Pakiř, ř.; Kesim, Ü.; Argan, M. T. (2020), "Flow in Home-Based Leisure during the COVID-19 Isolation: A Case Study for People Aged 65 and over In Turkey", *International Journal of Recreation and Sports Science*, Vol.4, No.1: 5-17.
- Beard, J. G.; Ragheb, M. G. (1980) "Measuring Leisure Satisfaction", *Journal of Leisure Research*, Vol. 12, No. 1: 20-33.
- Bechard, L. E.; Bergelt, M.; Neudorf, B.; DeSouza, T. C.; Middleton, L. E. (2021), "Using the Health Belief Model to Understand Age Differences in Perceptions and Responses to the COVID-19 Pandemic", *Frontiers in Psychology*, Vol. 12: 1-13.
- Bond, A. J.; Widdop, P.; Cockayne D.; Parnell D. (2021), "Prosumption, Networks and Value during a Global Pandemic: Lockdown Leisure and COVID-19", *Leisure Sciences*, 43(1-2), 70-77.
- Carruthers, C.; Hood, C. D. (2007), "Building A Life of Meaning Through Therapeutic Recreation: The Leisure and Well-Being Model, Part I", *Therapeutic Recreation Journal*, Vol. 41, No.4: 276-297.
- Chang, P. J.; Lin, Y.; Song, R. (2019). "Leisure Satisfaction Mediates the Relationships Between Leisure Settings, Subjective Well-Being, and Depression Among Middle-Aged Adults in Urban China", *Applied Research in Quality of Life*, Vol.14: 1001-1017.
- Chen, S. W. (2020). Factors Associated with Leisure Participation in Taiwanese Community-Dwelling Older Adults (Unpublished doctoral dissertation). New York University Steinhardt School of Culture, Education, and Human Development, New York.
- Chew, N. W.; Lee, G. K.; Tan, B. Y.; Jing, M.; Goh, Y.; Ngiam, N. J.; Yeo, L. L. L.; Ahmad, A.; Khan, F. A.; Shanmugam, G. N.; Sharma, A. K.; Komalkumar, R. N.; Meenakshi, P. V.; Shah, K.; Patel, B.; Chan, B. P. L.; Sunny, S.; Chandra, B.; Ong, J. J. Y.; Paliwal, P. R.; Wong, L. Y. H.; Sagayanathan, R.; Chen, J. T.; Ng, A. Y. Y.; Teah, H. L.; Tsigoulis, G.; Ho., C. S.; Ho, R. C.; Sharma, V. K. (2020), "A Multinational, Multicentre Study on the Psychological Outcomes and Associated Physical Symptoms Amongst Healthcare Workers During COVID-19 Outbreak", *Brain, Behavior, and Immunity*, Vol. 88: 559-565.
- Chun, S.; Lee, Y.; Kim, B.; Heo, J. (2012), "The Contribution of Leisure Participation and Leisure Satisfaction to Stress-Related Growth", *Leisure Sciences*, Vol. 34, No. 5: 436-449.
- Clark, C.; Davila, A.; Regis, M.; Kraus, S. (2020), "Predictors of COVID-19 Voluntary Compliance Behaviors: An International Investigation", *Global Transitions*, Vol: 2: 76-82.
- Conner, M.; Norman P. (2005), "Predicting Health Behaviour: A Social Cognition Approach. Predicting Health Behaviour", (Ed. M. Conner & P. Norman), *Predicting Health Behaviour* London: McGraw-Hill.
- Deng, S., Wang, W., Xie, P., Chao, Y. ve Zhu, J. (2020). Perceived severity of COVID-19 and post-pandemic consumption willingness: The roles of boredom and sensation-seeking. *Frontiers in psychology*, 11, 1-10.
- Doğaner, S.; Balci, V. (2018), "Effect of Regular Physical Activity on Individuals' Stress, Happiness and Leisure Satisfaction Levels", *Spormetre Beden Eđitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, Vol.16, No. 3: 132-148.

Eskiler, E.; Yıldız, Y.; Ayhan, C. (2019), "The Effect of Leisure Benefits on Leisure Satisfaction: Extreme Sports", *Turkish Journal of Sport and Exercise*, Vol. 21, No. 1: 16-20.

Hair, JF, Tomas, G., Hult, M., Ringle, C. ve Sarstedt, M. (2014). *A Primer on Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM)*, Thousand Oaks: Sage Publications.

Hao, F.; Tan, W.; Jiang, L.; Zhang, L.; Zhao, X.; Zou, Y.; Hu, Y.; Luo, X.; Jiang, X.; McIntyre, R. S.; Tran, B.; Sun, J.; Zhang, Z.; Ho, R.; Ho, C.; Tam, W. (2020), "Do Psychiatric Patients Experience More Psychiatric Symptoms During COVID-19 Pandemic and Lockdown? A Case-Control Study with Service and Research Implications for Immunopsychiatry", *Brain, Behavior, and Immunity*, Vol. 87: 100-106.

Hayes, A. F. (2018). *Introduction to Mediation, Moderation, and Conditional Process Analysis. A Regression-Based Approach*, New York: Guilford publications.

Ito, E.; Walker, G. J.; Liu, H.; Mitas, O. (2017), "A Cross-Cultural/National Study of Canadian, Chinese, and Japanese University Students' Leisure Satisfaction and Subjective Well-Being", *Leisure Sciences*, Vol. 39, No. 2: 186-204.

Kaya, S. (2016), "The Relationship Between Leisure Satisfaction and Happiness Among College Students". *Universal Journal of Educational Research*, Vol. 4, No. 3: 622-631.

Kekäläinen, T. (2019), *Leisure Activities and Well-Being in Midlife and Older Age with Special Reference to Physical Activity and Resistance Training*", JYU Dissertations, 56.

Kim, J. H.; Brown, S. L.; Yang, H. (2019), "Types of Leisure, Leisure Motivation, and Well-Being in University Students", *World Leisure Journal*, Vol. 61, No. 1: 43-57.

Kim, S.; Kim, S. (2020), "Analysis of the Impact of Health Beliefs and Resource Factors on Preventive Behaviors against the COVID-19 Pandemic", *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17, 1-21.

Ku, P. W.; Fox, K. R.; Chen, L. J. (2016), "Leisure-Time Physical Activity, Sedentary Behaviors and Subjective Well-Being in Older Adults: An Eight-Year Longitudinal Research", *Social Indicators Research*, Vol. 127: 1349-1361.

Ku, P. W.; Fox, K. R.; McKenna, J. (2008), "Assessing Subjective Well-Being in Chinese Older Adults: The Chinese Aging Well Profile", *Social Indicators Research*, Vol. 87: 445-460.

Kuykendall, L.; Boerman, L.; Zhu, Z. (2018). *The Importance of Leisure for Subjective Well-Being*. (Ed. E. Diener, S. Oishi, & L. Tay), *Handbook of well-being*. Salt Lake City, UT: DEF Publishers.

Kuykendall, L.; Tay, L.; Ng, V. (2015), "Leisure Engagement and Subjective Well-Being: A Meta-Analysis", *Psychological Bulletin*, Vol. 141, No. 2: 364-403.

Lee, E. Y.; Yi, K. J.; Walker, G. J.; Spence, J. C. (2017), "Preferred Leisure Type, Value Orientations, and Psychological Well-Being Among East Asian Youth", *Leisure Sciences*, Vol. 39, No. 4: 355-375.

Leveresen, I.; Danielsen, A. G.; Birkeland, M. S.; Samdal, O. (2012). "Basic Psychological Need Satisfaction in Leisure Activities and Adolescents' Life Satisfaction", *Journal of Youth and Adolescence*, Vol. 41: 1588-1599.

Li, J. B.; Yang, A.; Dou, K.; Wang, L. X.; Zhang, M. C.; Lin, X. Q. (2020), "Chinese Public's Knowledge, Perceived Severity, and Perceived Controllability of COVID-19 and Their Associations with Emotional and Behavioural Reactions, Social Participation, and Precautionary Behaviour: A National Survey" *BMC Public Health*, Vol. 20: 1-14.

Li, J.; Hsu, C. C.; Lin, C. T. (2019), "Leisure Participation Behavior and Psychological Well-Being of Elderly Adults: An Empirical Study of Tai Chi Chuan in China", *Environmental Research and Public Health*, Vol. 16, No. 18: 1-19.

Liu, H.; Yu, B. (2015), "Serious Leisure, Leisure Satisfaction and Subjective Well-Being of Chinese University Students", *Social Indicators Research*, Vol. 122: 159-174.

Menard, J.; Foucreault, A.; Stevens, C.; Trépanier, S. G.; Flaxman, P. (2017), "Daily Fluctuations in Office-Based Workers' Leisure Activities and Well-Being", *International Journal of Psychological Studies*, Vol. 9, No. 1: 47-61.

Mo, P. K. H.; Fong, V. W. I.; Song, B.; Di, J.; Wang, Q.; Wang, L. (2021), "Association of Perceived Threat, Negative Emotions, and Self-Efficacy with Mental Health and Personal Protective Behavior Among Chinese Pregnant Women During the COVID-19 Pandemic: Cross-Sectional Survey Study". *Journal of Medical Internet Research*, Vol. 23, No. 4: 1-19.

Morse, K. F.; Fine, P. A.; Friedlander, K. J. (2021), "Creativity and Leisure During COVID-19: Examining the Relationship Between Leisure Activities, Motivations, and Psychological Well-Being", *Frontiers in Psychology*, Vol. 12: 1-22.

Newman, D. B.; Tay, L.; Diener, E. (2014), "Leisure and Subjective Well-Being: A Model of Psychological Mechanisms as Mediating Factors", *Journal of Happiness Studies*, Vol. 15: 555-578.

Podsakoff, P. M.; MacKenzie, S. B.; Lee, J. Y.; Podsakoff, N. P. (2003), "Common Method Biases in Behavioral Research: A Critical Review of The Literature and Recommended Remedies", *Journal of Applied Psychology*, Vol. 88, No. 5: 879-903.

Pontin, E.; Schwannauer, M.; Tai, S.; Kinderman, P. (2013), "A UK Validation of A General Measure of Subjective Well-Being: The Modified BBC Subjective Well-Being Scale (BBC-SWB)", *Health and Quality of Life Outcomes*, Vol. 11: 150.

Przepiorka, A. M.; Blachnio, A. P. (2017), "The Relationships Between Personality Traits and Leisure Time Activities: Development of the Leisure Time Activity Questionnaire (LTAQ)", *Neuropsychiatry*, Vol. 7; No. 6: 1035-1046.

Ragheb, M. G. (1980), "Interrelationships Among Leisure Participation Leisure Satisfaction and Leisure attitudes", *Journal of Leisure Research*, Vol. 12, No. 2: 138-149.

Ragheb, M. G.; Griffith, C. A. (1982), "The Contribution of Leisure Participation and Leisure Satisfaction to Life Satisfaction of Older Persons", *Journal of Leisure Research*, Vol. 14, No. 4: 295-306.

Richardson, H. A.; Simmering, M. J.; Sturman, M. C. (2009), "A Tale of Three Perspectives: Examining Post Hoc Statistical Techniques for Detection and Correction of Common Method Variance", *Organizational Research Methods*, Vol. 12, No. 4: 762-800.

Rodríguez-Rey, R.; Garrido-Hernansaiz, H.; Collado, S. (2020), "Psychological Impact and Associated Factors During the Initial Stage of the Coronavirus (COVID-19) Pandemic Among the General Population in Spain", *Frontiers in Psychology*, Vol. 11: 1-23.

Rosenstock, I. M. (1974), "The Health Belief Model and Preventive Health Behavior. *Health Education Monographs*, Vol. 2, No. 4: 354-386.

Ryu J.; Heo, j. (2018), "Relationships Between Leisure Activity Types and Well-Being in Older Adults", *Leisure Studies*, Vol. 37, No. 3: 331-342.

Shahnazi, H.; Ahmadi-Livani, M.; Pahlavanzadeh, B.; Rajabi, A.; Hamrah, M. S.; Charkazi, A. (2020), "Assessing Preventive Health Behaviors from COVID-19 Based on the Health Belief Model (HBM) Among People in Golestan Province: A Cross-Sectional Study in Northern Iran", *Infect Dis Poverty*, Vol. 9, No. 1: 1-19.

Shin, K.; You, S. (2013), "Leisure Type, Leisure Satisfaction and Adolescents' Psychological Wellbeing", *Journal of Pacific Rim Psychology*, Vol. 7, No. 2: 53-62.

Sirgy, M. J.; Uysal, M.; Kruger, S. (2017), "Towards a Benefits Theory of Leisure Well-being", *Applied Research Quality Life*, Vol. 12: 205-228.

Spinney, J. E. L.; Millward, H. (2011), "Weather Impacts on Leisure Activities in Halifax, Nova Scotia", *International Journal of Biometeorology*, Vol. 55: 133-145.

Sterling, H. M.; Allan, B. A.; Heesacker, M. (2020), "Planning Leisure: Helpful or Harmful?. Leisure/Loisir", Vol. 44, No. 4: 469-488.

Suto, M. (1998), "Leisure in Occupational Therapy", Canadian Journal of Occupational Therapy, Vol. 65, No. 5: 271-278.

Tan, B. Y.; Chew, N. W.; Lee, G. K.; Jing, M.; Goh, Y.; Yeo, L. L. L.; Zhang, K.; Chin, H. K.; Ahmad, A.; Khan, F. A.; Shanmugam, G. N.; Chan, B. P. L.; Sunny, S.; Chandra, B.; Ong, J. J. Y.; Paliwal, P.; Wong, L. Y. H.; Sagayanathan, R.; Chen, J. T.; Ying, A. Y.; Teoh, H. L.; Ho, C. S.; Ho, R. C.; Sharma, V. K. (2020), "Psychological Impact of the COVID-19 Pandemic on Health Care Workers in Singapore", Annals of Internal Medicine, Vol. 173, No. 4: 317-320.

Tian, H. B.; Qiu, Y. J.; Lin, Y. Q.; Zhou, W. T.; Fan, C. Y. (2020), "The Role of Leisure Satisfaction in Serious Leisure and Subjective Well-Being: Evidence from Chinese Marathon Runners", Frontiers in Psychology, Vol. 11: 2761.

Verma, G. (2017), "Leisure and Well-Being Among Adolescents: A Qualitative Study", Indian Journal of Health & Wellbeing, Vol. 8, No.8: 936-943.

Walker, G. J.; Ito, E. (2017), "Mainland Chinese Canadian Immigrants' Leisure Satisfaction and Subjective Well-Being: Results of a Two-Year Longitudinal Study", Leisure Sciences, Vol. 39, No. 2: 174-185.

Walker, G. J.; Kono, S. (2018), "The Effects of Basic Psychological Need Satisfaction During Leisure and Paid Work on Global Life Satisfaction", The Journal of Positive Psychology, Vol. 13, No. 1: 36-47.

Walker, G. J.; Halpenny, E.; Spiers, A.; Deng, J. (2011), "A Prospective Panel Study of Chinese-Canadian Immigrants' Leisure Participation and Leisure Satisfaction", Leisure Sciences, Vol. 33, No. 5: 349-365.

Wright, L. J.; Williams, S. E.; Veldhuijzen van Zanten, J. J. (2021), "Physical Activity Protects Against the Negative Impact of Coronavirus Fear on Adolescent Mental Health and Well-Being During the COVID-19 Pandemic", Frontiers in Psychology, Vol. 12: 1-10.

Yang, X. Y.; Peng, S.; Yang, T.; Cottrell, R. R. (2021), "Changing Trends of Mental and Behavioral Responses and Associations During the COVID-19 Epidemic in China: A Panel study", Health Education Research, Vol. 36, No. 2: 151-158.

Yücedağ, C.; Çetin, M. (2020), "Identifying Leisure Perceptions and Activities of EFL Teachers in Home Isolation During the Covid-19 Pandemic", Kastamonu University Journal of Engineering and Sciences, Vol. 6, No. 2: 62-72.

Zhang, L.; Zhu, M. (2018), "Investigation of the Leisure Participation and Leisure Satisfaction of Urban Career Women in Guangzhou, China", Scholars Journal of Economics, Business and Management (SJEEM), Vol. 5, No. 3: 280-285.

Zhang, S. X.; Wang, Y.; Rauch, A.; Wie, F. (2020), "Unprecedented Disruption of Lives and Work: Health, Distress and Life Satisfaction of Working Adults in China One Month into the COVID-19 Outbreak", Psychiatry Research, Vol. 288: 1-6.

Extended Summary

The Investigation of the Conditional Effects of the Perceived Severity of COVID-19 Pandemic on Leisure Time Activities, Leisure Time Satisfaction, and Subjective Well-Being

Individuals engage in leisure activities to relieve stress from everyday duties, relax, and replenish themselves in the face of the exhausting pace of daily life (Eskiler et al., 2019: 16; Doğaner and Balci, 2018: 132). When individuals perceive positive feelings toward leisure activities, they are satisfied with the leisure activities (Liu and Yu, 2015: 162). It is accepted that leisure activities play a dynamic role in the lives of individuals, and leisure satisfaction is related to their subjective well-being (Beard and Ragheb, 1980: 21). When the existing literature on leisure activities and subjective well-being was systematically examined, it was discovered that, while many studies tested the effects of leisure participation level on subjective well-being (Ryu and Heo, 2018; Menard et al., 2017; Lee et al., 2017; Ku et al., 2016; Leversen et al., 2012; Adams et al., 2011). Studies have shown that leisure participation is strongly associated with mental health and has a positive effect on well-being. On the other hand, only, a few studies tested how leisure satisfaction plays a mediating role in the relationship between leisure participation level and subjective well-being (Tian et al., 2020; Chang et al., 2019; Kuykendall et al., 2015). In these studies, it has been suggested that leisure satisfaction has a mediating role in the effect of leisure participation on subjective well-being.

Since the first fatality caused by COVID-19, billions of people all over the world have taken serious precautions to avoid contracting the virus (Clark et al., 2020: 76). At this moment, the attitudes, and behaviors of individuals toward COVID-19 have become an important issue for researchers (Bechard et al., 2021: 2). According to the Health Belief Model developed to explain the attitudes and behaviors of individuals towards diseases, the personal beliefs of individuals about the possibility of catching the disease have a significant impact on the health behaviors and attitudes of individuals. In this context, individuals' beliefs about how serious the situation will be when they get the disease represent the perceived severity of the disease (Clark et al., 2020: 77). The high perceived severity of the disease can cause mental problems such as stress and depression. In this respect, studies found that the perceived severity of COVID-19 harmed subjective well-being variables such as stress, depression, and anxiety (Mo et al., 202; Yang et al., 2021; Li et al., 2020). When the existing literature was examined, no study assessed the influence of the perceived severity of COVID-19 as a moderator role in leisure participation level, leisure satisfaction, and subjective well-being.

Based on the information given above, the objective of this study is to determine the influence of leisure time activities' participation level on subjective well-being through perceived leisure satisfaction and the moderator impact of perceived severity of COVID-19 in these relationships. Research questions developed in line with the purpose of the research: (i) Does leisure activities participation level affect subjective well-being through perceived leisure satisfaction? (ii) What's the moderation role of perceived severity of COVID 19 on these relationships?

Since the data were collected during a period of a curfew due to the coronavirus pandemic, we used an online survey technique. The data were collected from 415 individuals using the convenience sampling method. The analysis was performed on 405 valid questionnaires since 10 questionnaires were ruled invalid owing to incomplete and improper completion. The direct effect, mediation effect (indirect effect), and conditional effects were explored using linear regression, Hayes' SPSS PROCESS Macro Version 3.5.3 (Model 4) and (Model 59), respectively.

According to the results of the OLS regression analysis, the level of participation in leisure time activities has a statistically significant and positive influence on subjective well-being. This finding suggests that enhancing people's participation in leisure activities may improve their subjective well-being. Also, the mediation analysis results reveal that leisure satisfaction plays a mediating role in the relationship between leisure time activities' participation level and subjective well-being. Furthermore, the conditional process analysis results show that the perceived severity of COVID-19 has a positive moderating impact on the positive relationship between leisure time activities participation level and leisure satisfaction variables. Similarly, the perceived severity of COVID-19 has a positive moderating influence on the positive relationship between leisure time activities' participation level and subjective well-being. In addition, the conditional process analysis results suggest that the perceived severity of COVID-19 negatively moderates the positive relationship between leisure time satisfaction and subjective well-being. Finally, the analysis results show that the perceived severity of COVID-19 has a moderating impact on the direct and indirect relationship between leisure time activities participation level and subjective well-being.

The primary limitation of this study is that data were collected via an online survey using the convenience sampling method. As a result, generalizing study findings to the whole population is impractical. In future studies, the conceptual model should be retested using data acquired through random sampling and taking gender, income status, occupation, age, and cultural characteristics into account. The research data were gathered between September 28, 2020, and January 28, 2021. It should be noted that social perceptions of COVID-19 may change because of conditions such as the introduction of new virus variants, vaccine development, and widespread use throughout the pandemic phase.

Research findings confirm that individuals' subjective well-being can be improved by participating in leisure activities. The importance of leisure activities in increasing people's quality of life is emphasized in the study. At this point, it is assumed that the more people who engage in leisure activities and are satisfied with them, the higher their well-being would be. Furthermore, based on the study's findings, treatments to mitigate the negative impacts of COVID-19's perceived severity are critical for improving people's well-being. In this regard, we suggest that it is vital for health practitioners and specialists to offer scientific knowledge to the public concerning disease contagion and the efficacy of preventative measures.